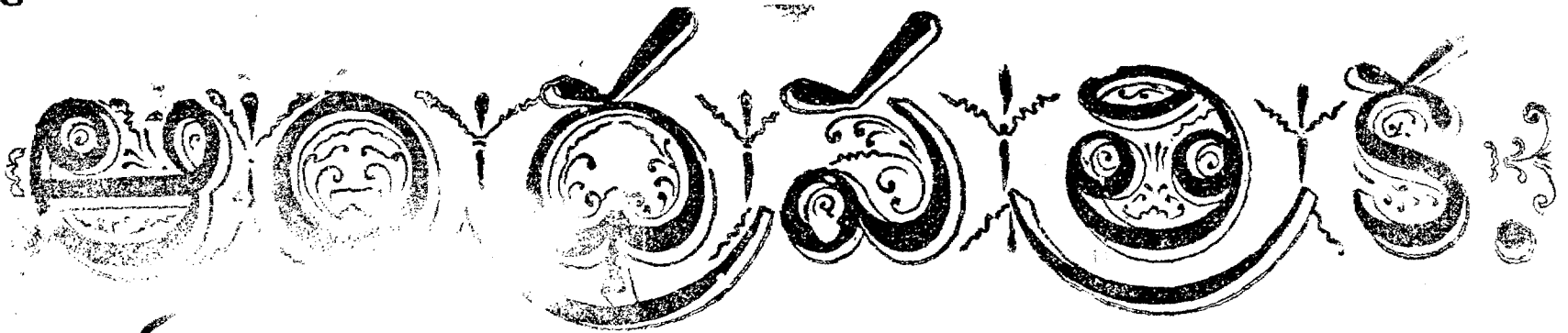

విడివత్రిక 1-కి 0-1-6

Register No. 1112

Post Box No. 212

Telephone

ప్రతి దినము పకటింపఁబడును

Vol. 2. } టెన్న్ వట్టణము 1923 వ సం॥ మార్చి నెల 22-వ తేది గురువారము } No. 495
సంపుటము ౬ } ఈ ధి రో ద్దా రి నా మ స ం వ త్స ర ము, చైత్రమాస శుక్ల పంచమి గి. } సంచిక ౨౯౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగా. మృత్యుహంతులవలన మోసముగలుగను. ఈచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతపలన జేశమునందంతటను కలసివది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మార్వలు పోర్ట్ బుల్ స్టీము ఎంజినులు

తయారుచేయుట కగు వ్యయము తగ్గినందున మాపోర్ట్ బుల్ స్టీము ఎంజినులను తగ్గవల ధర్మకారము
యిచ్చుటకు వీలుగనున్నదని మిక్కిలి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాము.

స్టాకునుండి సరఫరా చేయబడును

ఈదిగువ తెలుపబడినవాటిని స్టాకునుండి సరఫరాచేయగలము. 6, 8, 12, 14, 16, 20 గజముల పవరు
గలిగినట్టియు మామూలుగా నమర్చబడు మేలైన పరికరములు గలిగినదియు సరఫరా చేయబడును.

మార్వలు పోర్ట్ బుల్ స్టీము ఎంజినులు హిందూజేశమందు అంతటను ఉపయోగించబడుచున్నది. అవి ఉత్కృష్టమైనవిగాను
ఎక్కువ ఖర్చులేనివిగాను, చాలకాలమువరకు మన్నినవిగాను యున్నవి.

పిండిచేయుటకు, పొట్టు విడదీయుటకు, పంపుచేయుటకు, పైలు డ్రైవింగుకులగినది. మణియు కంట్రాక్టుదారులకు, కట్టడములు
కట్టువారికి మిక్కిలి ఉపయోగము చిత్రవిచిత్రపు జాబితాకు నేడే వాయుడు. మీకుకావలసిన ఎంజినుగూరించి గాని
లేక స్టాంట్సుగూరించి గాని మంచి ప్రపిణులు సలహానిచ్చెదరు. సలహాకుగాను కట్టుమేమియు నివ్వ నవసరములేదు.

Marshall, Sons & Co., India, Ltd.
Engineers.

9, Second Line Beach, MADRAS.

and at

COIMBATORE, TANJORE.

CALCUTTA, BOMBAY, LAHORE, BEZWADA.

తెలలిసిబాసము, పంసెన్, మదాను. ఆముక్తేదాశము, 41, ఆచారపుకాపి మదాను.

మాజీ డిప్యూటీ గవర్నరు వై. రామమూర్తిరావు, నె 185 రు
నందు ఏర్పాటు చేయబడినవని యిందుమూలము అందరికిని మిక్కి
లి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాము. అక్కడ డాక్టరు ఏ. లక్ష్మీ
పతిగారు ఆదివారము సాయంత్రము తిప్ప టిక్కినతో జులందు ఉద
యము 8 నుండి 11 గంటలవరకు, సాయంత్రము 4 నుండి 7 గం
టలవరకును వుండురు. కావలసినవారు వారి సలహాను పొంద
వచ్చును

విమ్మట నల్ల కూంలేగు వెట్టుగారు వాచునిమానవు
పరిగమలను దైత్యురు జడలుగారి కుత్తెచ్చినాడ నురి
ములులేక దిగు తిరుగుటలు భేరువలెని యు పూడించును

మదరాసు శాసనసభ

ప్రభుత్వమువారు ఓడిపోవుట

నిన్న మద్రాసు ముఖ్యమంత్రిగారి తూర్పు తీరపు సాయుధ పోలీసుదళమువారి భవనము లకు ప్రత్యేకింపబడిన లక్షరూపాయలు, పుదుచ్చేరిలో పోలీసులైన లక్షలకు పైబట్టిన ప్రత్యేకింపబడిన రిఫ్ వేల రూపాయలు తీసివేయబడినవి. ఏజన్సీ విజయ గ్రాంటు మొత్తమునందు 5 లక్షలు తగ్గింపబడినవి.

బడ్జెటునందు తగ్గింపబడిన మొత్తముల వివరములు క్రింద ప్రకటింపబడినవి.

నిన్న మద్రాసు ముఖ్యమంత్రిగారి కాసనసభ్యులు సమావేశమై. డి.బి. కేశవస్వామిగారు అధ్యక్షతన వహించి, సాయుధ పోలీసుల 5 గంటలతో బడ్జెటు గ్రాంటుల చర్చించుటకు నిర్ణయించబడిన కాలపరిమితి అంతయందుననియు కాలపాతము గానింప గొరవడయు త్వరలో కాగ్రహమును జరిపిన ముఖ్యమంత్రి సభ్యులపై చర్య జరుగుటకు నిలుపుననియు అభ్యర్థనలు చేసిరి.

తెలంగాణ ప్రభుత్వము గ్రాంటు మొత్తమునందు సైన్య కాగ్రహము కొన్ని రూపాయలు తగ్గింపవలయునని వెంటబరత్తుల వాయుడుగా రుపపాదించుచు నిన్ను బాత్తులదళాధ్యక్షతన గురించి గంభీరముగ ఉపన్యసించిరి.

ఎ. యస్ కృష్ణారావుగారు మాట్లాడుచు కావలి క్రిమినల్ సెటిల్మెంటు పరిపాలనమున తీవ్రముగ విమర్శించిరి.

వాండ్యుర గారు మాట్లాడుచు తంజావూరు జిల్లానుండి కాల్వలనుండి వ్యవసాయమునకు అవకాశమునిచ్చిరి.

యం. సి. రాజగోపాలాచారిగారు నిన్ను బాత్తుల పోలీసుల ప్రత్యేక హక్కులను గురించి అవకాశమునిచ్చిరి. ప్రభుత్వ భవనములను నిర్మించుటకు సభ్యులు ఉపసంహరించుకొనెను.

తెలంగాణ ప్రభుత్వము గ్రాంటు మొత్తము 8.95 లక్షలు (మినహాయింపు రు. 840) ఓటుకు పెట్టబడి ఆమోదించబడినది.

సివిలువర్క్స్ - సానిటేషన్లములకు గ్రాంటులు 54.36 లక్షలు

ఈ గ్రాంటు మొత్తము సంపూర్ణముగ ఆమోదించ బడినది.

అట్లు చేసిన వాయువా ర్థల యభివృద్ధికి వనము తోడ్పడినట్లు లాభించి తెలిసి. ఇందులకు ఇన్నగుచు బదులుకొనెను. అవివరమును ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగా నాలోచించు చున్నారని నుడిచిరి.

పోస్టు కార్డులపై చర్య

పోస్టు కార్డులపై చర్యలు వెలగించి, పూర్వముండిన వెలలకే అమ్మించవలెనని వందలాదిగా రుపపాదించిరి.

నియోగిగారు సభ్యులపై చర్యలను, పోస్టాఫీసులను భవనము ప్రభుత్వమువారి స్వాధీనము చేయబడక, పోస్టు కార్డులపై అభివృద్ధిని సుపయోగించుట, సులభముగా అని చెప్పవలసి డి. ఇంతలో అభ్యర్థనలు నియోగిగారి చర్య అసమర్థమని తెలియజేసిరి. ఓటుకు పెట్టగా సభ్యులు యోచిపోయెను.

సిమ్మల నందలలుగారు ఆదాయపున్నును కొంతకొంత చర్యలైన యుపపాదించిరిగాని అసభ్యులు యోచిపోయెను.

బ్రాకెటు గారు

సిమ్మల బ్రాకెటుగారు సభ్యులతో గూడినట్లు ఆమోదించబడుచు యని యుపపాదించిరి.

మాంటెనూ గారు

మాంటెనూ వెంకటగారి కొట్టు 68 లక్షల లాటుకు తీర్చుటకు ప్రస్తుతము 60 కొట్టు రూపాయలు, 400 లక్షల పానులు ఇండియా భవన ఇండియాను తీర్చుటకు ఉపయోగించి 4 కొట్టు రూపాయలు తీసికొని, సర్టిఫై చేయు అవకాశములకే ఆర్థిక సభ్యులచేయవలెను. ఇది జేయబడినది, విషయమునుండి తప్పించుకొనవలెను.

జంనాదాస్ ద్వారకదాస్

ప్రజల యభిప్రాయములకు విరోధముగా ఉత్పత్తియై విధించిన చాల ప్రభుత్వము. సంస్కరణసభలు చేసినకొంత మేలుగూడ సమగ్ర పోవుచున్నది. కలెక్టర్ల మేరకా సహాయ నిరాకరణలు అణగారినట్లు జరిగినది. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు, కాంట్రీమెంటులు, సానిటేషన్లముల మార్గమును అనుసరించవలె నున్నది. అవకాశములను సులభముగా చేయవలెను.

సర్ జేసిలు బ్రాకెటుగారు

మాంటెనూ వెంకటగారు మాట్లాడుచు, కలెక్టర్ల నిర్ణయములను సరిగ్గా అర్థం చేసికొనవలెను. అదియు కలెక్టర్ల యాచనలకు దీక్షించవలెను. మాంటెనూ గారు మాట్లాడుచు, మాంటెనూ గారు మాట్లాడుచు, మాంటెనూ గారు మాట్లాడుచు, మాంటెనూ గారు మాట్లాడుచు.

సభ అధ్యక్షుడు.

సివిలువర్క్స్ (ట్రాన్సుఫర్)

83-74 లక్షలు

సివిలువర్క్స్ (ట్రాన్సుఫర్) కొరకు 88.74 లక్షలు కావలయునని గౌ. పాత్రికా రుపపాదించిరి.

విజయనగరమునందు తూర్పు తీరపు సాయుధ పోలీసుదళమువారికి భవనములకు పట్టుటకు ప్రత్యేకింపబడిన లక్షరూపాయలు తీసివేయబడినవి ఎ. యస్. కృష్ణారావుగారు రుపపాదించుచు ఈ మొత్తమును ఆమోదించి తూర్పు తీరపు జిల్లాలలో కాగ్రహముగ సాయుధ పోలీసు దళమును స్థాపించవలయునని విధానమును ఆమోదించినట్లునని చెప్పిరి.

నరసింహాచారిగారు బలవరచుచు కొన్ని దినములక్రింద ఓ పోలీసు దిమాండు సందర్భమున తూర్పు తీరమున సాయుధ పోలీసుదళమును స్థాపించవలెనని జరిగిన చర్యను సభ్యులు సభ్యులు తెచ్చుకొనవలయుననియు ఒక్క సందర్భము వరకే ఈ పోలీసుదళము ఉంచునని ఉద్దేశముతో పలువురు సభ్యులు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున సమర్థుల నొనగరించుచు ఈ లక్షరూపాయలు అంగీకరించి ఈ విధానమును కాగ్రహముగా చేర్చుకొనుచు ఇంకను ఎన్నియోలక్షలు భవనముల కొరకు వ్యయపరచవలయుననియు కావున కృష్ణారావుగారి కాగ్రహమును సభ్యులు సంపూర్ణముగ ఆమోదించవలయుననియు చెప్పిరి.

వెంకట రమణయ్యగారు తీర్మానమును బలవరచిరి.

గౌ. సి. సి. రామస్వామి అయ్యగారు ప్రభుత్వము వారి పక్షమున మాట్లాడుచు తూర్పు తీరమునందు సాయుధ పోలీసుదళమును స్థాపించుటకు సభ్యులు అంగీకరించినందున వైసిపిలపరచుచు అధికముగ కొరవడదన ఉద్దేశముతో ఈ పోలీసుదళము స్థాపించవలెననియు వీరికి ఒక చోటనే భవనములకట్టి యుంచకపోయిన ఈ పోలీసుదళములపై ఎట్టిలాభము నుండదనియు ఈ ఖర్చు అవసరమనియు చెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారు ఓడిపోవుట

సభ్యులపై సమర్థులు పుచ్చుకొనబడినవి. 50 మంది అనుకూలముగను 20 మంది ప్రతిపక్షముగను సమర్థుల నొనగరి. ప్రభుత్వసభ్యులు కాక అసభ్యుల సభ్యులలో కేశవాసర్వేయస్. సోమసుందరం పిల్లై, మెట్టెన, కాంగ్రెసు, అబ్బాసు అలీఖాను యం. సి. జైరా జ, గురు సామి, వెంకటరంగయ్య, నందె రమణు కృష్ణ, మల్లాగలు గార్లు సభ్యులకు వ్యతిరేకముగ సమర్థుల నిచ్చిరి. సర్. సి. త్యాగరాజు శెట్టి, బాలాజీరావు నాయుడు, ముత్తుమాణిక్యచారిగారు తలపెట్టెయొందిరి. భవనములకు ప్రత్యేకింపబడిన లక్షరూపాయలు తీసివేయబడినవి.

పుదుచ్చేరి పోలీసులైననులు

పుదుచ్చేరిలో 20 హెడ్ కాన్స్టేబులులకు భవనముల కొరకు పట్టుటకు ప్రత్యేకింపబడిన రిఫ్ వేల రూపాయలు తీసివేయబడినవి వరసింహాచారిగారు రుపపాదించిరి.

తన కావలంకెట్టిగా రిపరణను బలవరచుచు ఈ సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు 840500 రూపాయలు వ్యయపరచ ఉద్దేశించుచున్నారనియు, పోలీసు కాఫీలకు ఉన్నతోద్దేశ్యాలకు భవనములకు కట్టుబట్టినది సభ్యులు వెంటమాత్రము అంగీకరింపకూడదనియు చెప్పిరి.

గౌ. సి. సి. రామస్వామి అయ్యగారు ప్రభుత్వము వారు పోలీసులపై వనసంపాదించుటకు ఉద్దేశ్యముల కందంకున ప్రభుత్వమువారు వనసంపాదించుటకు వలసియున్నారనియు ఈ మొత్తము అవసరమనియు చెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారు ఓడిపోవుట

సభ్యులపై సమర్థులు పుచ్చుకొనబడినవి. అనుకూలముగ 48 మంది ప్రతిపక్షముగ 20 మంది సమర్థుల నొనగరి.

కూ వ ము న ది

వాయుడుగారి లక్షల ప్రత్యేకింపబడిన 20 వేల రూపాయలతో మాంటెనూ వెంకటగారు తగ్గింపవలయునని సందేహముకలెట్టిగా రుపపాదించిరి.

పాదించుచు ఈ సందేహముతో బడ్జెటు గ్రాంటుల చర్యకు ప్రత్యేకింపబడిన కాలపరిమితి ముగిసెను. 9 రోజులు చర్య జరిగెను. తగ్గింపబడిన మొత్తములగునకు క్రింద ప్రకటింపబడినవి.

లాండు రెవిన్యూ దిమాండు రూ. 27,500

అటార్నీ కాఫీ దిమాండు రూ. 1,00,000

ఫామి ను రి లీ ఫు కొరకు లక్ష రూపాయలు మామూలు పరుల అన్యాయమును అలవక నున్నవే

గ్రాంటు మొత్తము 88.74 లక్షలు (మినహాయింపు 185000 రూపాయలు) ఓటుకు పెట్టబడి ఆమోదించబడినది.

ఇతర డిమాండులు

ఏజన్సీ విజయ పరిపాలన ఖర్చులకు 38. 55 లక్షలు కావలయునని గౌ. పాత్రికా రు. ఈ మొత్తమునందు 5 లక్షలు తగ్గింపవలయునని బాత్తుర ముఖ్యమంత్రిగా రుపపాదించుచు పూర్వములకే ఏజన్సీ జిల్లాలను చేరుకొనుచుక గోదావరి విశాఖపట్నం గంజాం జిల్లాలలో చేరిన ఖర్చులు తగ్గింపవలెను ఈ విషయమై పథివారి అభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారికి తెలుపుటకై తానీ తీర్మానము పాదించెననియు చెప్పెను.

గౌ. పాత్రికా రు ప్రభుత్వము వారు ఏజన్సీ జిల్లాలను తీసివేచి ఇతర జిల్లాలలో తీసిన కృష్ణా జిల్లానుండియు వలస రచ్చినియు, ఏజన్సీ జిల్లాను, తీసివేయుట చే 1 1/2 లక్ష లాభములు గుననియు, కృష్ణా జిల్లాను తెనువిభజించిన 2 1/2 లక్షలు ఖర్చు అధికమగుననియు కావున ఈ ఏర్పాటు లాభకరముగాదని సమాధానము చెప్పిరి.

బాలాజీరావు నాయుడుగారు, నరసింహారాజు గారు సభ్యులు ఆక్షేపించుచు మాట్లాడిరి.

కేశవాసర్వేయస్ గారు సభ్యులను బలవరచుచు ఏజన్సీ జిల్లాలో అధిక భాగము జయపురం మనారాజుగారి సంస్థానము నకు చేరినదనియు, ప్రభుత్వమువారికి చేరిన ప్రదేశము స్వల్పము గనుగదనియు, నానాటికి ఏజన్సీ పరిపాలనము ఖర్చులు పెరిగి పోవుచున్నదనియు చెప్పిరి.

యం. మార్యకారాయణ గారు సభ్యులు బలవరచుచు ఏజన్సీ జిల్లాను తీసివేచి ఇతరముగా జిల్లాలలో కలపబడినవి విభజనల లాభకరముగనుండునని చెప్పిరి.

గౌ. పాత్రికా రు ప్రభుత్వము వారు సభ్యుల అభిప్రాయములను ఈ తీర్మానము ఆమోదించబడి గ్రాంటు మొత్తము నందు 5 లక్షలు ఖర్చు ప్రభుత్వమువారు తగ్గించు కొనవలసి యుండుననియు పోలీసు తదితర ప్రభుత్వోద్దేశ్యాల సంఖ్య వారి కార్యాలయపు ఖర్చులు తగ్గించుటకు విలులేదనియు ఇంక విద్య మెడికలు రిలీఫు మున్నగువాటికి ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తము లలో ఖర్చు తగ్గించి ఈ 5 లక్షలు భర్తీ చేయవలసి యుండునని యు చెప్పిరి. అట్లు కాక సభ్యులవలన అంగీకరించి ఏజన్సీ జిల్లాను తీసివేచిన ఖర్చులధికమగునని గాని తగ్గదనియు పాత్రికా రు చెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారు ఓడిపోవుట

సభ్యులపై సమర్థులు పుచ్చుకొనబడినవి. 41 అనుకూలముగను 22 మంది ప్రతిపక్షముగను 4 మంది తుల్యముగనుండి. ప్రభుత్వసభ్యులు కాక అసభ్యుల సభ్యులలో కేశవాసర్వేయస్, మల్లాగలు పిల్లై, అంకినేడు ప్రసాదు, యస్. సోమసుందరం పిల్లై, బాలాజీరావు నాయుడు, కేశవాసర్వేయస్, నరసింహారాజు, వెంకటరత్నం నాయుడు, ముత్తుమాణిక్య చారి, మెట్టెన, రత్న సామి, కాంగ్రెసు, అబ్బాసు అలీఖాను, యం. సి. రాజ, గురుస్వామి, వెంకటరంగయ్య, మల్లాగలు, నందె రమణు కృష్ణగారు తీర్మానమునకు ప్రతిపక్షముగ సమర్థుల నొనగరి.

5 లక్షలు ఖర్చులు తగ్గించవలయునని తీర్మానింపబడినది. అప్పుటికి 5-15 గంటలకు ఇతర సభ్యులపై చర్య జరుగుటకు విలులేదనియు

ఇతర డిమాండులు వోటుకు పెట్టబడి చర్యలకే ఆమోదించబడినవి.

తగ్గింపబడిన మొత్తములు

నిన్న సాయుధ పోలీసులతో బడ్జెటు గ్రాంటుల చర్యకు ప్రత్యేకింపబడిన కాలపరిమితి ముగిసెను. 9 రోజులు చర్య జరిగెను. తగ్గింపబడిన మొత్తములగునకు క్రింద ప్రకటింపబడినవి.

స్వరాజ్యవైఖరి సంరక్షణము

జబ్బులుపూరునాయకులను అరెస్టుచేయుట
19వ తేదీ ఉదయమున శ్రీమతి సుభద్రాకుమారిగారిని వదలివేసిరి

మరల నారీమణులు శాసనోల్లంఘనమునకు సంసిద్ధులగునంతలో
18వ తేదీని అరెస్టుచేసినవారి నందరిని వదలివేసిరి.

14 గురు మ్యునిసిపలు సంఘసభ్యులును అధ్యక్షుడును రాజీనామాలు నిచ్చిరి

19వ తేదీరాత్రి 9000 మందితో బహిరంగసభ జరిగినది. సత్యాగ్రహీలకు స్వాగత మియ్యబడెను

1. శ్రీమతులు సులతరాలా, 2. నాథూరాంమోదీ, 3. శివప్రసాదవర్మ, 4. శ్రీమతి సుభద్రాకుమారి, 5. శ్రీయుతులు అబ్దుల్ హక్, 6. విశ్వేశ్వరనాథు, 7. ముఖ్యులూ, 8. గోపాలకృష్ణ, 9. జే.పి.పాదకర్, 10. తో.దాదలాలగారు 18వ తేదీని జబ్బులుపూరులో పోలీసు ముఠావలె అడ్డుకొని క్రమించినందులకు వారి నందరిని అరెస్టు చేసిరి ను విషయము నిన్నటిపత్రికలో ప్రకటింపబడెను.

శ్రీమంతులను శాసనోల్లంఘనమునకు నిలచుట

18వ తేదీ ఉదయమున సన్నసన్న శ్రీమతి సుభద్రాకుమారిగారిని వదలివేసిరి. ఆమె కందుకూరు చాల నాశ్వర్యము కలిగి. పట్టణమునకు వచ్చి మరొకరిని తోడ్కొని పోయి మరల శాసనోల్లంఘన మొనరించుట కామె నిశ్చయించి పట్టణమునకు వచ్చెను. శ్రీమతి సుభద్రాకుమారిగారు జబ్బులు పూరు గరస్వతీ విద్యాలయమున సుసాధ్యయినగానన్న శ్రీధరవారిమణులు శ్రీమతి విద్యాకుమారి (వి. పి. ఎల్. టి) శ్రీమతి రత్నబాయి (వి. పి. ఎల్. టి) గారును మరొకరిని శ్రీమతులు మరల వతాకమును పూని బయలుదేర నున్నారని ప్రకటింపబడెను

తక్కిన 9 మందినిగూడ వదలుట

తక్కిన తొమ్మిదిమంది ప్రముఖులను గూడ కోర్టుకు తీసికొని వెళ్లెదమని చెప్పి రిజిస్ట్రారుగారు కార్యాలయము నొద్దకు తీసికొనివచ్చి ఆచట వదలి వేసినవారై ఆంధ్రలో పట్టణమున వ్యాపించినది. ఆనాడు పట్టణమునకు ప్రథమ విజయము కలిగినదని ఎల్లవారు పభిశోభానుతో

నుండి. సాయంకాలమువరకు పోరులు నిరంతరము తేవలట్ శ్రీమతి బదరినాథుగారి కర్తవ్యమున తేగి వలెటయినగా చేరుచునేయుండెరి.

గొప్పబహిరంగసభ

19వ తేదీ రాత్రి 8 గంటలకు తిలవధూమిలో గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. 9000 మందివచ్చిరి. అచట సత్యాగ్రహ మొనరించిన పదిమంది ప్రముఖులను పోరులు స్వాగతమొసంగిరి. వారందరు నాసభలో నుభవించిరి. వారమశోభలలో భనమును వలెటయిన పూర్తిచేసి కట్టుబాటుతో కాండ్ శనమును సాగింపవలెనని నుడువుచు నుండరాలూగారు తీర్పు గంభీరవాక్యము వొసగిరి.

14 మంది మ్యునిసిపలు సంఘసభ్యులు రాజీనామాలు నిచ్చుట

20వ తేదీని మ్యునిసిపలుసంఘసభ జరిగినది. దిట్టి కమిషనరు నిరంకుశవర్తన నీసభవారు నిరసించుచున్నారు. గాన ఆత్మగౌరవముల వారందరును సభ్యులను కలిపిచేయ వలెనని తీర్మానము నాసభలో మోదీ గారుపాదించిరి. నులేక చలదముర్తి తాజుద్దీనుగారు ర్తనవదించిరి. తీర్మాన మోదించబడెను. ఎన్నుకొనబడిన 16 మంది సభ్యులలోను 14 మంది మోటో రాజీనామా నిచ్చిరి. తక్కినవా రిద్దరిలో నొకడు ఫించెను తుచ్చుకొనిన దిట్టి కమిషనరు ఇంకొకడు కల్లుపారాకం ప్రాంతమునిపసిపలు సంఘాధ్యక్షుడు కంకడిలూగారు గూడ రాజీనామా నిచ్చెను.

సత్యాగ్రహ మొనర్చుటకు గట్టిదర్పాటులు జరుగుచున్నవి (స్వ)

కెన్యా భారతీయ సమస్య

భారత శాసనసభ్యుల రాయబారమున కిండియామంత్రి సాయముగావించు ననుట

వై.సాయిగారి కార్యదర్శి డెక్కాట్రెక్ కమిషనరుకు పేరు తేవగిరి అత్యుగారి లేఖకు ప్రత్యుత్తరము వ్రాయుచు ఇండియా మంత్రి కన్యాభారతీయుల విషయమున లండను కేక దలచిన అధికార భారతశాసన సభ్యుల రాయబారమునకు సర్వవిధముల సాయము చేతుమనియు ఈ విషయమున నిదివరకే తాము ప్రయత్నములు చేయుచున్నట్లును తెలుపవలెనని వై.సాయిగారిని కోరినదియు, రాయబారులు ఎప్పుడు ప్రయాణము కాదలచినదియు రినిమ్యా భ్యవసాయశాఖవారికి తెలుపవలెననియు, కన్యా గవర్నరు ఎన్.టి. మొదటివారములో లండను కేసుదరని రూఢిగా తెలిసినదనియు కన్యాలోని విరోధీయ రాయబారుల కొనగబడు సౌకర్యములన్నియు కన్యా భారతీయుల రాయబారుల కొనగబడుననియు తెలిపబడెను.

శాసనసభ్యుల ప్రయాణపుఖర్చులు	రూ	40,000
పర్షియను ట్రాన్స్పోర్టు ఆలవెన్సు	రూ	1,000
ఆఫీసు ఖర్చులు డైరెక్టరు కార్యాలయపు ఖర్చులు	రూ	23,100
కోయంబూర్లోని సమన్వయోత్సవ	రూ	18,000
కారాగృహములు	రూ	50,000
సాక్షరీల చిత్ర విజ్ఞానకేంద్రము	రూ	9840
తూర్పుతీరపు సాయభ పోలీసుదళము	రూ	1,00,000
నకు భవనములు		
పుదుచ్చేరిలో పోలీసువారికి భవనములు	రూ	85,000
ఏ.ఎస్.పి. డివిజను డిమాండు	రూ	5,00,000
తగ్గించబడిన	మొత్తము	రూ 9,04,440

గోదావరి జిల్లా

కలెక్టరుగారి వింతచర్యలు

కాంగ్రెసు సంఘములపై దాడి

ఈనెల 18వ తేదీని ఈ క్రింద పొందుపరచిన యంకములు గల నోటీసు ఒకటి చిన్న కాగితముపై వ్రాయబడి రాజ్ కలెక్టరుగారినున్న కోర్టుచేట్టునకు అందించబడియున్నది.

నోటీసు

"గ్రామములో ఎవరున్నా సహాయనిరాకరణ సంఘములో చేరి పనిచేయుటవలన అలాగున పనిచేసేవారికి రుపాకీ పన్ను కలదు. లె.నెన్ను కర్మచేయబడును ఏ గ్రామములోనైన యీ సహాయనిరాకరణము అధికంగా వున్నయెడల ఆ గ్రామముకు దాకవారు మూడుసంవత్సరములవరకు నీరు యివ్వబడదు. సారవారుకుడ నీరు యివ్వబడదు. అలాగున జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి ఉత్తర్వు గనుక అందరు ఎవరైనను.

(సం.) ఎం. రామబోగయ్య

రాజ్ కలెక్టరు, విలేజ్ మేజిస్ట్రేటు కడచిన సంవత్సరముకుడ ఇట్టి నోటీసు ప్రతి గ్రామమునకు పంపబడినది. రాజ్ కలెక్టరు డివిజన్లో కాంగ్రెసు సంఘమువారు కాల్ గ్రామములలో కాంగ్రెసు సభ్యులను తేల్చి గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘమును తిరిగి నెలకొల్పిరిని తెలియుచున్నది. కావున జిల్లా కలెక్టరు ఇకనుండేమి చేయనో మాడకవలెయున్నదని యెఱుంగు కలెక్టరుండి వ్రాసిరి.

కారడ-ఒక సవరణ

శ్రీయుత కల్లకేవగిరావుగారు అహంకార విషయము నుగూర్చి వ్రాసిరి. అది 'అహంక' అని పొరబాటున ముద్రింపబడెను. (ఆం. ప. సం)

అధినివేశములకు వలసపోవుట

ప్రజాభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారు తృణీకరించుట

ఈ కేసునుండి ప్రతినిధివర్తములు ఆయాసలన దేశముల కేగి అచటి స్థితిగతులను పరీక్షించి నివేదికలను శంభువర క్షుణ్ణ అయాదేశములకు భారతీయులను పరిపూర్ణము యిండియా పోరకనమువా రనుమతింపగూడ దని 1928 జనవరి 31 వ తేదీని చెన్నపురిలోబెన్టోరియా ప్రభుమందిరమున కె. పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారిఅధ్యక్షత క్రిందజరిగిన పౌరసభలో తీర్మానింపబడినను ఇండియా పోరకనమువా కెంతమాత్రమును లెక్కచేయక మామూలుమాదమునే అవలంబించిరి. చెన్నపురి రాష్ట్రమునుండియే హెచ్చుమంది వలసదేశములకు పోవుచుండున గాన వలసదేశముల సమాచారముల వారాష్ట్రమువారు సరిగా తెలిసికొనుట చుభ్యావసరమని యిటీవల పి. ఎం. ఆంధ్రానుగారు అహంకారములో బహారసీ దానుగారికి తెలిపిరి. గాన నేనును దానుగారును ఆంధ్రానుగారును కలసి అట్టి వార్తలను తమచు మీశ్రుతికను శంభుమందుము గాన వానిని ప్రకటింపగలరదని ఎం. రాజారావుగారు మాకు వ్రాసిరి. ఇట్టి వార్తలను కృతజ్ఞతతో మాప్రతిఘటించు ప్రకటింపబడు సంస్థిధులను వారికి నిన్నుచించు చున్నాము.

గోపాలపురమున సగ్నిప్రమాదము

నూరుఇండ్లుతగులబడెను

ఈగ్రామమున ప్రతివత్సరమును ఇండ్లు తగులబడుచుండు. ఈవత్సరముగూడ నటులే మారు ఇండ్లు తగులబడినవి. చాలమంది మారు గడ్డ నీడలేక అల్లాడుచున్నారు. ఈ గ్రామము కల్లములో నున్నది. మూడువ్ర కల్లల గోదావరీనది పోతకట్టును ఒక ప్రక్కను కాలుకట్టు నున్నది. నివేశకట్టుములు తిక్కుచునుటచే యిండ్లు చాల ఒత్తిగాడుచువి. దిట్టిగా గ్రామమున నీడలు నిరసించుచుండురు. కనుచుగా ఆచట నేడుంటు ఆ ప్రాంతముయ గ్రామమంతటను వ్యాపించుచుండును. ఇది జనించార్యగ్రామము. ఇవాళా 5000 మంది గ్రామముకల్లలోకలునెన్ను 5000 న్ను రాజాగారికి అదాయము 40000 న్ను వసూలుగుచున్నది. ఈగ్రామమున శివాలయమును విస్తృతమును నుడ నున్నది గాని ఆరెండు దేవాలయములలోను గూడ అష్టబంధములు కడలిపోయినవి. రెండిటికిని భవ్యస్థూపములేన్న. ప్రతివత్సరమును యిండ్లు తగులబడుటచేదియే కారణమను నన్ను కను (మాధవికన్యామో ఏమో) ప్రజలకుకలదు. ఆదేవాలయములకు శ్రీరాజేశ్వరీ భర్తకర్తలు వానిని పూజచేయించెదమని వారు చిర కాలము క్రింద నే వాగ్దానము చేసిరి గాన కే. ఘనముగ నందులకు శ్రద్ధ వహించవలయుననియు, కాలువకు ఆశీర్వాదము నుడ నిట్టికరణమున నివేశకట్టుములను దునుకేయించవలెననియు భార్యికులను కదామ్యులు వరు శ్రీరాగా ఉత్పలపాటి శివకట విజయగోపాలరాజు బహదరు విభవలు భావించుచుండి గ్రామవాసు లెంతయు, ప్రార్థించుచున్నారని పోతాపగడ పరిసరంగాడు తెలిపిరి (తంతివార్త.)

డాక్టరు బ్రహ్మ జోషుల సుబ్రహ్మణ్యంగారి కేసు

మార్చి 30 వ తేదీకి వాయిదా వేసితి

నేడు కలెక్టరుగారి మరల విచారణ జరిగినది. పోలీసు మార్చి వాండు సబ్జయిన సెక్టరు పి. పి. రంగరావుగారు పాక్ష్యమిచ్చిరి. డిసెంబరు 18 వ తేదీని రాజమండ్రిలో డాక్టరు గా రొసంగిన ఉపవాక్యమును పాక్షీ చదివెను. "దేశము కా సనోల్లంఘనమునకు సంసిద్ధముగా నున్నదా లేదా? బాధ్యత మనవైన కే కలదు" అను వాక్యమే రాజద్రోహకరమని పాక్షీ చెప్పెను. 30 వ తేదీని మరెయొక పాక్షీని మాత్రమే విచారింపెదమను. శ్రీ యతులు కాశీ శాసని నాగేశ్వరరావు, గజబల్లి రామచంద్రరావు, బుచ్చిసాంబ మూర్తిగార్లు మున్నగు వాయవ్యము యితరులకు 70 మంది కోర్టుకు వచ్చిరి. (తంతివార్త)

క్యాక్సనిలో సోనియటు పోలీసులను ప్రదేశభట్టుకట కమ్యూనిస్టులు ప్రయత్నించుచున్నా రని తెలి యుచున్నది.

హింసాధర్మదాయములవిలు

పి. వి. ఎస్. నరసింహారాజుగారు నైయుపపాదను బల
వరమును ప్రభుత్వమువారి విజన్విధానమును వివరించిరి. ప్ర
భుత్వమువారు మూడు మార్గముల నవలంబించుచున్నారః (1)
ప్రభుత్వాధికారులకు వికరములను తెలుపనయిలకు గా మూఢి
తలను ప్రాసీక్యూటరుచేయుట (2) ఇదివరకే పట్టుకొనబడిన పి
తూరికారులను ప్రాసీక్యూటరును చేయుట (3) అదిః ప్ర పోలీసును
నియమించుట ప్రస్తుతముండు పల్లికు ప్రాసీ
క్యూటరు చాలక క్రొత్త x నొక ఆడిషనల్ పల్లి
కు ప్రాసీక్యూటరు నియమించి వ్యయముధనముచేసినారు. ఆప్రాం
ములలోని ప్రజలు ప్రభుత్వవిధానము నెవలంబిగుల యనంత
పి కెందెరియున్నారని నరసింహారాజుగారు చెప్పిరి.

అట్లును రాగల జాలెచూపమనకు ఆపుదలకేయవలెనని
కేభూమిని రథో గారు పవరణ నుపశాదించుచు నిట్లు

గో. పా. రాజుగారు:—ఆద్యోగన గాదివశమయినది
యిదిపాతము.

1944

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం. మార్చి 22-వ తేది

గురువారము

ఉప్పుపన్ను: ప్రభుత్వపు పట్టుదల

ఉప్పుపన్ను సామ్రాజ్యశాసనసభవారిచే నిరాకరింపబడినను, ప్రభుత్వము వారు శాసనసభ్యులయభిప్రాయమున కినుకొనియుగ నకుచుట కిచ్చగించరయిరి. రాజప్రతినిధిగారు, ఇండియా ప్రభుత్వశాసనము 67 (2) క్రింద మరల సీ చట్టమును స్టేటు కౌన్సిలుసభ కంపిరి. ఈ చట్టమునందు, ఉప్పుపన్నును మునుగురు 2-8-0 లకు నిర్ణయింపవలె నని, ఆర్థికసభ్యుడు సవరణను ప్రవేశపెట్టెను. రేపటిదినము స్టేటుకౌన్సిలుసభలో నిందు విషయమై చర్చ జరుగగలదు. స్టేటుకౌన్సిలుసభవారు ఉప్పుపన్నును ప్రభుత్వమువారు గోరిన రీతిని ఆమోదించెద రనుటకు సందియములేదు. కొందరు సభ్యులు డిల్లీలో తేరినియు, శుక్రవారమునాడు సాయంత్రమునకు గాని డిల్లీకి తేరిరనియు, అందుచే శనివారమునా డీ చట్టమునుగూర్చి విచారణ సలుపుట భావ్యమనియు శ్యామలదాసుగారు ప్రభుత్వమువారిని కోరిరి. కాని శుక్రవారమునాడే, ఇందునుగూర్చి చర్చించుటకు నిశ్చయింపబడెను. స్టేటుకౌన్సిలుసభవారు, ఉప్పుపన్నును ప్రభుత్వమువారు గోరిన రీతి నంగీకరించుచో, పర్యవసాన మేమగును? రాజప్రతినిధిగారు సంతకము పెట్టగనే చట్ట మగును. ఈచట్టమును పార్లమెంటుసభవారియెదుట పెట్టుటయు, సార్వభౌముని యంగీకారము బడయజేయుటయు, మామూలు చర్యలో జరిగిపోవును. కామన్సుసభవారు రద్దుపడెదరనుట, వ్యర్థపు తలంపు. క్రొత్త ప్రెస్సు చట్టము నంగీకరించిన కామన్సుసభవారు ఉప్పుపన్ను నంగీకరించుటకు వెనుదీయుదురా? ఇంతదూరము గూడ బోకుండ, వెంటనే ఇట్టిచట్టము నమలులోనికి దెచ్చుటకు, గవర్నరుజనరలుగారి కధికారము గలదు. అందుచే ఉప్పుపన్నునుగూర్చి, శాసనసభ్యులు గావించిన చర్చ యంతయు నివ్వయోజన మనుటకు సందియము లేదు. కాపైను సామానుగారు దెలిపినట్లు, శాసనసభ్యులు తమ కాలమును, ఈసభలో తేరి వ్యర్థపరుచుటకన్న వెలుపల నుండి, ఎక్కుడు ఉపయోగకరముగ వినియోగపరుప గలుగుదురు.

సామ్రాజ్యశాసనసభవారు క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడ్నునందును, మరికొన్ని చట్టములందును గావించినమార్పులు, స్టేటుకౌన్సిలుసభవారిచే విఫలపరుపబడెను. పోలీసు డివిజనుగూర్చి సామ్రాజ్యశాసనసభవారు చేసినమార్పును, స్టేటుకౌన్సిలుసభవారు దొలగింపగ, మొదటిసభవారు తలయొగ్గవలసినచ్చెను. సామ్రాజ్యశాసనసభవారి నిర్ణయములను ఎప్పుడు గావించుటకు స్టేటుకౌన్సిలుసభవారు అనుమతిని, మిగుల అభిభావ్యమని, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు గూడ ఇటీవల విమర్శించిరి. కాని లాభ మేమియు లేకపోయెను. సెక్యూరిటీ కేసులలో, అప్పీల్లను విచారించెడి అధికారము జిల్లా నేపిస్ట్రిబుటకు గాక, సెషన్సు కోర్టులకుండవలెనని సామ్రాజ్యశాసనసభవారు నిర్ణయించగ, జిల్లా నేపిస్ట్రిబుటగూడ అప్పీల్లను విచారించ

వచ్చు సని మరల ప్రభుత్వమువారు స్టేటుకౌన్సిలుసభలో సవరణను ప్రవేశపెట్టి, దాని నంగీకరింపజేసిరి. ప్రభుత్వపు సవరణ సామ్రాజ్యశాసనసభవారు, డాక్టరు గవర్నరుగారు నిన్నటిదినము సామ్రాజ్యశాసనసభలో హెచ్చరించిరి. ప్రజల స్వాతంత్ర్యములను సంతోషించు నిమిత్తము చేసినమార్పును, తొలగింపగూడదని పట్టుబట్టిరి. సర్. మాల్యం హెయిల్ గారంతట శాసనసభ్యులను మందలించిరి. ప్రభుత్వపు సవరణను సామ్రాజ్యశాసనసభవారు రంగీకరింపనియెడల, క్రిమినలు ప్రాసీజరు సవరణచట్ట మనలేదొలగిపోవునని వీరు బెడలంపగనే, శాసనసభ్యులు మెత్తబడిరి. తుదకు ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టిన రీతిని, ఈచట్ట మంగీకరింపబడెను. ఇందునుబట్టి గ్రహింపదగినసత్య మొకటి గలదు. తమయిచ్చను కొనసాగించుకొనుటకు, సంస్కరణశాసనము ప్రభుత్వమువారికి సర్వాధికారమునిచ్చినది. వారికి సర్టిఫికేట్లు అధికారము గలదు. స్టేటుకౌన్సిలుసభలో తమయిచ్చను వారు నెరవేర్చుకొనగలుగుదురు. ఇవి యసాధారణాధికారములుగాన, వానిని ప్రభుత్వము తరుచుగ నుపయోగింపదండురా? ఆయాశయు అంతరించినది. ప్రెస్సుచట్టమును పునరుద్ధరించుటకేగాక, ప్రభుత్వమువారు స్వల్పవిషయములకొరకు గూడ సీయధికారము నుపయోగించుచున్నారు. పబ్లిక్ సర్వీసుకమిషను గ్రాంటును, శాసనసభవారు నిరాకరింపగ, ప్రభుత్వమువారు దానిని పునరుద్ధరించిరి. రైల్వేగ్రాంటును శాసనసభవారు కొంత తగ్గింపగ, ప్రభుత్వమువారు దానిని పునరుద్ధరించిరి. ఇటులనే బడ్జెట్లో జేయబడిన తగ్గింపుల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు మరల లేవనెత్తిరి.

శాసనసభవారి స్వల్పపుకోర్కెల నయినను ప్రభుత్వము వారు రంగీకరింపజనదా? శాసనసభ్యుల హక్కులు రానురాను వృద్ధిబొందవలసియుండుటకు మారు, నిరోధింపబడుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారు తమ విశేషాధికారమును కడు తరుచుగ నుపయోగించుచున్నారు. ఉప్పుపన్నును హెచ్చించుటకు, వీరు మరల దీని నుపయోగించిరి. క్రొత్తలో సర్టిఫికేట్లు అధికారము నుపయోగించునపుడు, శాసనసభ్యుల కాక్షర్యము గలిగియుండవచ్చును. కాని, తరుచుగ దీని నుపయోగించుటచే, అట్టియాక్షర్యము తొలగిపోగలదు. సర్టిఫికేట్లువలన పరిపాలించుట సాధ్యమాయని, కొందరు విలక్షింపియుండిరి. కాని అయ్యో సాధ్యమేనని ఇప్పుడు విదితమగుచున్నది. ఈయధికారము నుపయోగించుటవలన, ఇంగ్లండునకు రోతపుట్టదాయని యడుగవచ్చును. కాని, భారతీయుల యపమర్థతను బాటుటకే, అధికారు లేసందర్భము నుపయోగించెదరు. శాసనసభ్యులు తమ బాధ్యతలను దేశక్షేమముకై వినియోగింపజాలకపోయిరని తెలుపుటకు, వీరు పూనుకొందురు. శాసనసభ్యుల తప్పిదములను సవరించుటకే, తమకు గల యధికారమును తాముపయోగించితిమని, అధికారులు చాటుదురనుటకు సందియములేదు. హెయిల్ గారి ప్రసంగమును వదిలివిన, ఇందలిసత్యము గోచరించును. సామ్రాజ్యశాసనసభ అఖరు గావచ్చుచున్న తరుణమున, సభ్యులు వివేకముతో మెలగుట మేలని, హెయిల్ గారు మందలించిరి. సంస్కరణముల విజయమున కట్టిభంగపాటు గలిగింపవలదని కోరిరి. శాసనసభ్యులు ప్రజలహక్కులను కాపాడ ప్రయత్నించుచో, సంస్కరణము లపజయము గాంచునడల అట్టి సంస్కరణములవలన ఇనుమంతయు లాభముండదు. దేశక్షేమము నాలోచించియే ప్రభుత్వమువారు తీవ్రమును వెంచరినియు, శాసనసభవారు రాజప్రతినిధిగారి బాధ్యతను చులకన జేయగూడదనియు, హెయిల్ గారు సభ్యులను మందలించిరి.

కాపైను సామానుగారు, ప్రాణము విసిగి ప్రభుత్వమువారి చర్యలపై ఏకగింపు జూపినభంగతి పాఠకులకు దెలియును. శాసనసభ్యుల సూచనల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించుచో, తామసభలో నుండి ప్రయోజనము లేదని శామానుగారు దెలిపిన విషయమునకు, హెయిల్ గారికి పట్టరాని ఆగ్రహము గలిగెను. సభ్యులు అధిక ప్రసంగము గావించుట తప్పని వీరు చెప్పిరి. తమ ఖర్చును రాబడికి సరిపెట్టుకొనక, ప్రభుత్వమువారు దుర్భరముగు ఉప్పుపన్నును విధించినపుడు, లోప మెవడో యూహింపవచ్చును. అట్టిపన్నును నిరాకరించుటచే, శాసనసభవారు బాధ్యత లేనివారివలె ప్రవర్తించెదరని హెయిల్ గారు భయపెట్టుట విచిత్రముగ దోషకమానదు. కాని, అధికారులదృక్పథ మిట్టిది. తమచర్యను సమర్థించుకొనుటకు, వారిట్టివాదమును సలుపుచుందురు. ఇంగ్లండులో నిండువలన కదలిక పుట్టజాలదు. ముప్పదివేలమంది దేశభక్తులను కారాగృహమునకు పంపినపుడే కదలిక జాపని ఇంగ్లండు, సర్టిఫికేట్లు అధికారము నుపయోగించినంతమాత్రమున కదలిక జాపునా? ఆర్థికసభ్యుడును తదితరులును సలిపిన మరయొక వాదము, మిగుల హాస్యాస్పదమగు నున్నది. ఉప్పుపన్నున కంగీకరించుచో, రాబడికిని వ్యయమునకును సరిపోవునట. అప్పుడు రాష్ట్రములు కేంద్రప్రభుత్వమున కిచ్చెడిబట్టును తగ్గింపవచ్చునట. ఈవాదము ఎంతయసభ్యమో యూహింపవచ్చును. విదలను పీడించినగాని, రాష్ట్రము లీయవలసినబట్టు తగ్గనిచో, ఇందుకెవరును అంగీకరింపజాలరు. మాయరుగారు మాత్రము, ఉప్పుపన్నునకు మదరాసు రాజధాని యంగీకరించుననియు, రాష్ట్రము లిచ్చెడి బట్టు తగ్గిన చాలుననియు, ఒపొరంగము దెలుప సాహించిరి. పాపము మద్రాసుసభ్యులెవరును వీరికి తోడ్పడరయిరి. రాష్ట్రము లిచ్చుకొన్నవలను తగ్గింపజేయుటకై విశేషశ్రద్ధతో బనిచేయుచున్నయం. కే. రెడ్డిగారునైతము, ఉప్పుపన్ను నామోదింపక రంగాచార్యులుగారి తీర్మానమున కనుకూలముగ సమ్మతి నిచ్చిరి. మాయరుగారి ప్రతిపాదన మసత్యమని తేలెను.

అధికారులు సర్టిఫికేట్లు అధికారము నుపయోగించుటకు వెనుదీయరు. కాని, మాయరు, ఇన్నుగార్ల ప్రసంగములబట్టి, అసహాయోద్యమ మనిన మాత్రము వారికి భయ మున్నటుల దోచును. అసహాయోద్యమ మిప్పుడు తగ్గినదనియు, ఉప్పుపన్నును హెచ్చుజేసినను భయములేదనియు, అందుచే వోటర్ల విషయమై సభ్యులు భీతిశెందనక్కరలేదనియు, ఉభయయును సలహానిచ్చిరి. ఇంతవరకును అధికారులు ప్రజల కేసుయిన సాక్షర్యముల జేసినయెడల, అసహాయోద్యమమే ఇందుకు కారణమని గ్రహింపవచ్చును. అసహాయోద్యమము తగ్గెనుగాన, తాము పన్నులను హెచ్చుజేసెదమని అధికారులు పలుకుట బట్టి, నిజసందర్భము లెవ్వయో గ్రహింపవచ్చును. కాని, అసహాయోద్యమము చనిపోవలేదు. చనిపోవదు. అందుచే మాయరు ప్రభృతులు ముందు వెనుకల నాలోచించుట ముఖ్యము. అసహాయోద్యమము అంతరింపలేదనియు, ఎప్పుడు మరల విజృంభించునో చెప్పవీలు లేదనియు, అందుచే నై న్యవ్యయమును తగ్గించుటకన్న మనియు, సైన్యాధికారి ఇటీవల దెలిపియుండెను. ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గింపక నిలుపుటకు అసహాయోద్యమము చనిపోవలేదని తెలుపుటయు, క్రొత్తపన్నులను విధించుటకుమాత్రము ఈయద్యమము అణగిపోయెనని సూచించుటయు, స్వవచనవ్యాఖ్యత మగు నున్నది. భారతీయులు, అధికారవర్గపు అగ్రహనుగ్రహములను పాటింపక, తమపై

తా మాధారకడియందుకు శ్రేయస్కరము. అధికారి వర్గము గాని, సార్వభౌమ సభగాని, హిందూ దేశమునకు మోక్ష మొసగజాలదని సువ్యక్తముయినది. అసహాయోద్యమమే, ప్రజలవాంఛలను సఫలపరుపగలదని, మా యరు, ఇన్నగార్ల ప్రసంగములు తెలుపరుచుచున్నవి. క్రస్తుత సందిగ్ధసమయమున, యుద్ధయద్యమమును బలపరుచుటకు భారతీయులు యావచ్చుకొని వినియోగపరుప వలయును. చేత మోక్షము చేకూరుటకు, అసహాయోద్యమమే ముఖ్యసాధనము. ఈసాధనమును తుదివరకు పట్టుదలతో కొనసాగించుటకు భారతీయులకు పరాత్పరుడు తోడ్పడుగాక!

సహకారసంఘములు : చెన్నరాష్ట్రము

మద్రాసు రాజధానియందలి సహకారసంఘముల పరిపాలనము 1921-22 సంవత్సరమునందెటుల జరిగినో తెలిపెడివివేక, ప్రచురింపబడినది. ఆసరే అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారుల సంఖ్య కొలదిగ హెచ్చెను. తినితీచేసిడి యూనియనుల సంఖ్య 177 నుండి 269 వరకు పెరిగెను. సూచ్యజనానిధి 159332 రూపాయలనుండి, 216609 రూపాయలకు పెరిగెను. సహకారసంఘముల సంఖ్య 6289 నుండి 7389 టికీ పెరిగెను. యూనియనుల సంఖ్యయందు 32 ను, వ్యవసాయసంఘముల సంఖ్యయందు 1015 ను, వ్యవసాయేతర సంఘముల సంఖ్యయందు 53 ను పెరిగెను. సహకారసంఘములలో సభ్యుల సంఖ్య 398062 నుండి 461,002 వరకు హెచ్చెను. కర్షకుల సంఖ్య 219762 నుండి 260830 వరకును, తదితరుల సంఖ్య 129489 నుండి 145674 వరకును హెచ్చెను. సభ్యులలో ఆదిమాంధ్రుల యొక్కయు, ఆదిద్రావిడుల యొక్కయు సంఖ్య 33409 నుండి 42891 వరకు పెరిగెను. గమనించదగియున్నది. సంవత్సరాంతమున 856 వ్యవసాయేతర సంఘములును, 6289 వ్యవసాయ సంఘములును కలవు. మొడిటికెపు సంఘములలో 124762 మందియు, రెండవరకపు సంఘములలో 333,342 మందియు సభ్యులు గలరు. మొత్తముమీద హెచ్చుదల వెనుకటిసంవత్సరమునందు గనుపించినంత శీఘ్రగతిని జూపుటలేదు. ఇందుకు కారణము, ఉన్నసంఘములను బలపరుచుటయేయని తెలుపబడెను. పేరుకావటము, రిజిస్ట్రేషను, డిపాజిట్టులలో అభివృద్ధి గనుపించుచున్నది. గ్రామసంఘములలో నుంచెడి డిపాజిట్టులమాత్రము ఏమాత్రము సంతృప్తికరముగ లేవు. సహకారసంఘముల లాభములు ద్విగుణీకృతమయ్యెను. వడ్డీని రాబట్టుటలో సభివృద్ధి గనుపించినను, అసలును రాబట్టుటలో మాత్రమభివృద్ధి జరుగలేదని, నివేదిక తెలుపుచున్నది. నివేదికసంవత్సరమున 69 సంఘముల రిజిస్ట్రేషనురద్దు చేయబడెను. సరకులను కొని యమ్మోశీసంఘము లేమాత్రమభివృద్ధిజూపలేదు. భవననిర్మాణసంఘములయభివృద్ధి చాల మందముగ గనుపించును.

వైతనిధు లెవరు?

స్త్రీలను పిల్లలను దుర్మార్గపువృత్తులలోనికి దింపకుండు ఆటంకపరుచుటకు, చట్టమునొకదానిని సామ్రాజ్యశాసనసభలో నిడివరకు ప్రవేశపెట్టిరి. సామ్రాజ్యశాసనసభవారు, ఈచట్టముక్రింద మైనారిటీ 16 సంవత్సరములకుగాక, 18 సంవత్సరములకు అంతరించునని సవరణను గావించిరి. ఈచట్టమును తమ యిష్టమువచ్చినపుడు అమలులోనికి తెచ్చుటకు ఏలగునటుల క్రభుత్వమువారు రొకసవరణకు తెచ్చి, స్టేటు కౌన్సిలుసభవారిచే దాని సంగీకరింపజేసిరి. ఈవిష

యము, సామ్రాజ్యశాసనసభలో మరల చర్చకు వచ్చెను. క్రభుత్వమువారు రవలంబి చుచున్న వక్రమార్గమును డాక్టరు గవరుగారు తీవ్రముగ నిరసిం చిరి. ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనుటకు క్రభుత్వము వారు క్రత్యేకముగ పూనదరనుట భావ్యము గాదని యు, శాసనసభ్యులే ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహించుచుండిరనియు, శాసనసభవారియభిప్రాయమును తిరస్కరించుటకు క్రభుత్వమువారి కవకాశమిచ్చుట ఉపద్రవకరమనియు, గవరుగారు ఆవేశముతో బలికిరి. కాని, హాయిలీగారు డాక్టరు గవరుగారి యభిప్రాయమును పాటించలేదు. తుదకు స్టేటు కౌన్సిలుసభవారు రంగీకరించినరీతిని, సామ్రాజ్య శాసనసభలోగూడ బిల్లు అంగీకరింపబడెను. శాసన సభ్యులు, తాము ప్రజాకృతినిధుల మని ఎంత యుద్ధాంగినను, సమయము వచ్చినపుడు వీరిప్రాతినిధ్యస్వభావమును క్రభుత్వమువారు నిరాకరించుచున్నారు.

మద్రాసు బడ్జెటు

మద్రాసు బడ్జెటు గ్రాంటుల చర్చ నిన్నటితో ముగిసినది. తూర్పుతీరమున పోలీసుదళమును ప్రత్యేకముగ నిలుపుటకు, శాసనసభవారికి ఇష్టము లేదని, నిన్నటిదినము మరల వ్యక్తమయ్యెను. ఈ పోలీసుదళమునకు భవనములను కట్టించుటకై ప్రత్యేకింపబడిన లక్షరూపాయల గ్రాంటును, నిన్నటి దినము మద్రాసు శాసనసభవారు నిరాకరించిరి పును. పేటపోలీసులకు వసతిని నిర్మించుటకు ప్రత్యేకింపబడిన 35 వేలరూపాయల గ్రాంటు నిరాకరింపబడెను. ఏజెన్సీ డివిజనును ప్రత్యేకముగ నేర్పరుచు లవలన ననేక యన్వర్థములు చేకూరుచున్నటుల విదితమగుచున్నది. ఏజెన్సీభాగములకు సుస్కరణ శాసనము వర్తింపదు. ఏజెన్సీకొకై ప్రత్యేకింపబడిన 36 లక్షల పై మొత్తములో 5 లక్షల రూపాయలను తగ్గింపవలయునని డాక్టరు సుబ్రాయణ్యగారు సవరణను ప్రతిపాదించిరి. ఏజెన్సీ పరిపాలనముపై తమ యసమ్మతిని వెల్లీలు చ్చుటయే వీరి యుద్దేశము. ఇందువిషయమై కొంతవడి చర్చ జరిగెను. సుబ్రాయణ్యగారి సవరణ తుద కామోదింపబడెను. కాని యాసవరణలు మరల పునరుద్ధరింపబడుట నిశ్చయమే యయినను, క్రభుత్వపక్షతు లెంతయననుకూలముగ నున్నవో ఇందుమూలమున వెల్లడియగుచున్నది.

స్టీఫెనుసనుగారి యుద్దేశము

బెంగాలు శాసనసభలో మంపారె సి. ఐ. డి. దళముక్రింద ప్రత్యేకింపబడిన 194000 రూపాయలలో, 94,000 రూపాయలను తగ్గింపవలయునని, శాసనసభ్యు లొకతీర్మానము నుపపాదించిరి. క్రభుత్వమువారు రెడిరించినను, ఈతీర్మానము అంగీకరింపబడెను. ఇందునుగూర్చి చర్చ జరుగునపుడు, రాజకీయవాతావరణము చక్కబడుటచే, ఇట్టి పోలీసుదళమును నిలిపియుంచవలసిన యవసరము లేదని అసభికారసభ్యులు తెలిపిరి. బెంగాలు క్రభుత్వసభ్యులగు స్టీఫెన్సనుగారివాదము సంగీకరింపలేదు. పైకిగనపించెడి చిహ్నములబట్టి మోసపోవవలదని, వీరు సభ్యులను హెచ్చరించిరి. దీని యర్థమేమి? అసహాయోద్యమము నిలిచియున్నదనియేగదా. ఇన్నగారు రింపల కేమని చెప్పెదరో?

గౌ. చాటర్జీగారు

కాన్యాభాసభ్యులు గౌ. చాటర్జీగారు శిక్షా కేసుకు పూర్వము ఫిల్లిని 8 వ తేది రాత్రివీడి 10 వ తేది కేగివచ్చుట వారుగోహండి 6 వ యేపిలుకు శిక్షా చేయబడు.

పెండ్లి చేసికొనెద ననిచెప్పి మూటలెప్పినందుకు

15 ఫేల రూపాయ లవరాధము విధింపబడుట

లూషియన్ కెల్లెంథిని వివాహము చేసికొనెదని మాటలుచెప్పి కప్పించుటకు టి. సి. డబ్ల్యు. స్పెన్సర్ గారికి పెండ్లిమాట జిల్లా జడ్జి 10 వేలు అవరాధము విధించెను. అప్పిలులో రెసిడెంట్ గౌ. బార్దనగారు 15 వేలు అవరాధము చాలునని నిర్ణయించిరి.

ఒక కోటిశ్వరునిమృతి

అలహాబాదు హోజార్డులో కాన్సురు వాసులై భరణము నొందిట్టి 55 అల్లెగొండర్ ముక్ రాన్ గారి అస్తికి వారి విల్లులకారము వారధార్యులు వారముగ నిశ్చయించి, 55 లోగి చాటర్జీ ఏ. డబ్ల్యు. లిల్లి, సి. డబ్ల్యు. దానక, జే. సి. గిల్లిగారి ఎగిక్యూటర్లుగా నేర్పరచి, వీరి ఇండియాలో నున్న అస్తి 1 కోటి 9 లక్షలందు నని నిర్ణయింపబడినది.

రవీంద్రనాథ మహాకవి

కరాచీగరమున కరుదెంచుట

డాక్టరు రవీంద్రనాథ ఠాకూర్ మహాకవి సి. యథ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ గాత్రో కూడ అహమదాబాదు నుండి 18 వ తేది రాత్రికరాచీకరుదెంచిరి. కాంటాక్ మెంటు స్టేషను వద్ద జేలాదిశేల ప్రజలును స్నేహితులును మహాకవి నెమర్కొనిరి. ఒక గంట సేపైన పిదప పురజనల పక్షమున వారి స్వాగతకృత మర్పింపబడెను.

వివిధనాథుల ప్రముఖులును క్రభుత్వోన్నతోన్నతులును సభలో కరాచీ మ్యునిసిపాలిటీవారు మహాకవి స్వాగత కృత మర్పించిరి. ఇతడు పట్టుగుడైచెచ్చిరింపబడెను. అందు పస్ బాల్కనీయన్ మహాకవి యొక్కయన్న ప్రయత్నములు ప్రకటించబడెను. కొయ్యలైన తాపీరము చేయబడిన వెండి లాటిప్పిట్ట భర్తూకపుకెట్టుకు సింధురాష్ట్ర చిహ్నముగా విని కొనబడెను.

వైసాను బిల్లు

వైసానుబిల్లు 21 వ తేదిని స్టేట్ కాన్సిలులో ప్రవేశపెట్టబడెను.

ఇండికేపు క్రభుత్వగారి నిర్ణయము

ఇండికేపు క్రభుత్వగారు కుకనామకమునకు 8 గంటలకు ఫిల్లి వీడి బొంబాయికి చని అచ్చటనుండి కనివారణ మోరీ యాస్టీసులలో సీమకు పంపకూరురు.

ఫిల్లీ విశ్వవిద్యాలయపట్ల ప్రదానోత్సవము.

28 వ తేదిని వైసాయి గారు వైసాదర్శనమున కళ్యాణకవించి కాన్వేషనుపన్యాస మునగెదరు.

సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శనము

సింహళము సామ్రాజ్యకస్తు ప్రదర్శనమున పాల్గొనుటకై క్రభుత్వమువారు 15 వేలరూపాయల గ్రాంటునుకొరనున్నారట

కౌన్సిలు బిల్లులు

తిరిగి ప్రకటింపబడువరకు కౌన్సిలు బిల్లుల అమర్చు మాపి చేసబడునని క్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

ఈగలు గో. కారణము లగుట

కలకత్తా వైద్యకళాశాల అనువులిగాని కాదులకు పాలతో చేయబడిన మిఠాయి తిరిగందువలన జబ్బు లేవనట. మిఠాయివై సీగలు వాడుటయే జరించిన విషయము గో. కారణమట. దాదులందరును తిరిగి పనిలోనికి వచ్చుచున్నారట.

అహమదాబాదు మ్యునిసిపలు సభ్యులపై దావా చేశాయి గారి సాక్ష్యము

21 వ తేదిని మరల విచారణ జరిగెను. స్వరసికలు. శాతకాలల హాజరైయు సి. కే. జే. కాముగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. పాతకాలల పరీక్షాదళకులను గూర్చియు క్రభుత్వమువారి యుక్తత పును గూర్చియు వీ పాక్షి తెలిపెను.

దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు

గుంటూరులో సమర్పించబడిన స్వాగతపద్యములు

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు స్థానికసంఘసభ

గుంటూరులో జరిగిన తీర్మానములు

(మా కాకినాడ విలేజ్)

గుంటూరు మార్చి నెల 21-వ తేదీ-ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు స్థానికసంఘసభ 20-వ తేదీ మధ్యాహ్నము రెండు ఘంటలకు గుంటూరులో స్వరాజ్యోత్సవమును శ్రీయత టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారి యధ్యక్షతనకు సమావేశమయ్యెను. సుమారు 85 గురు సభ్యులు దయచేసిరి.

శ్రీయత దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్యగారికి తాత్రు కాసనము స్వాగతముగ నర్పించబడిన దన్న ఈసంఘ కాన్య నిర్వాహకవర్గమువారి తీర్మానము ఆమోదించబడెను. శ్రీయత వేదాంతం శంభు కాశ్మీరీగారు దానిని సంఘమువారి తరపున చదువుటకు కోరడమైనది.

శ్రీయత పట్టాభిషేకారామయ్య

పిమ్మట శ్రీయత భోగరాజు పట్టాభిషేకారామయ్య గారు లోగడ ఆంధ్రదేశమున ఖద్యరవ్యాంతును స్థాపించుట ఆంధ్రులకు నియమములు వీనినిగురించిన విషయము చర్చకువచ్చినది ఇదివరలో ఈవ్యాంతునుగూర్చి ఇంగ్లీషున ఒక మెమో వ్రాసిరి. దానిని లెలుగున ప్రయోగపజేసి చర్చకు నేటిసభలో తెచ్చుట కిదివరలోనే తీర్మానింపబడినది. దానియొక్క అనగరమును ఉపయోగమును విరివిగ శ్రీయత పట్టాభిషేకారామయ్యగారు తమ ఉపన్యాసమునందు విశదపరిచిరి. (అది శేపు ప్రకటింపబడును)

శ్రీయత దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు

ఆంధ్రరత్న యుగ గోపాలకృష్ణయ్యగారు దీనికి వ్యతిరేక ముగ మాట్లాడిరి. వ్యాంతు, పరపతిసంఘము ఇటీవల కావశ్యక మనియు, ఖద్యరప్రచారముయొక్క ముఖ్యత త్వరమునకు భంగ కరమనియు, ఖద్యర ప్రచారము, వ్యాప్తి యిందువల్ల కానేరదని యు, ఇంటింటునుండకే ఖద్యరకృత్తి ఆయాప్రదేశములందే కావలెనన్న మూలములమునకు ఇట్టి కాగ్ధావాదానికిపద్ధతి పర పరిసంఘములవంటివ్యాంతులు పెట్టుటవల్ల ప్రయోజనములేదనియు మహాత్ముడు చెప్పినయొద్దేశ్యములనుజేసి మేముగనయు నిందు వల్ల యీవ్యాంతువిషయమును రద్దుచేయవలసినదనియు కోరిరి. వాదోపవాదములు చర్చలు విశేషముగ 2 1/2 గంటలకాలము జరిగి నవి. తుదికి ఆంధ్రరత్నముగా శీక్రిందితీర్మానమును పెట్టిరి. "ఆంధ్రదేశఖద్యర వ్యాంతువ్యవహారము ఆపుదలచేయవలసిన దని యు, ఇదివరకు వలెనే జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘములకు అవకాశము చోట్ల ఖద్యరవ్యాప్తినిమిత్తము ద్రవ్యసహాయముచేయుచు, లక్ష్య హానిలేకుండా యీవ్యాప్తినిమిత్తము తగుమాగ్ధములు తిరిగి సిద్ధాంతికరించవలయు అప్పుతీసికొనుట ఆపుదలచేయవలసిన దనియు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు."

అభ్యంతలు దీనిని ప్రత్యేకతీర్మానముగ అంగీకరించి సభ్యుల అభిప్రాయముల దీసికొనగా అధిక సంఖ్యకులచే ప్రోసిరేయబడినది.

21-వ తేదీ సమావేశము

నేటియందుము 8 గంటలకు మరల వైసంఘము సమావేశమై ఈసంఘ విషయమై చర్చింపబడినది. ఆంధ్రదేశ మున ఖద్యరనిధిని ఉంచుటకు నియమములు తయారుచేయుటకు శ్రీభో. పట్టాభిషేకారామయ్యగారిని కోరడమైనది.

ఈరాష్ట్రములోని ఖద్యరసంఘములపేర్లు ఇతరరాష్ట్ర కాంగ్రెసు స్థానికసంఘములకు పంపవలసినదని తీర్మానించడ మైనది. ప్రతిజిల్లా సంఘమువారిని తమజిల్లాలోని నమ్మకమైన ఖద్యర సంఘములు వ్యక్తులు గలవారి ఖద్యరసంఘలపేర్లు 15 దిన ములో ఈ సంఘములకి పంపవలసినదని తీర్మానించడమైనది.

ఆంధ్రదేశమున పరపతి సంఘముగ ఖద్యరనిధిని స్థాపన క్షేము నుద్దేశమున ఈసభవారు ఆమోదించుచు అందులకు అభిలభారత స్థానికసంఘమువారిచ్చి మొత్తమున ఉచితమని తోచినంతవరకు వినియోగించుటకు అంగీకరించడమైనది అని శ్రీ భో. పీతారామయ్యగారు తీర్మానము నుపపాదించిరి.

అందువైపు సుదరణగా శ్రీ భమిడిపాటి శత్యవారాయణ గారు ఈక్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి:-

పరపతి సంఘముల పూర్వమున నిధిని స్థాపించుటపగన కాంగ్రెసు సొమ్మును ఖర్చుపెట్టుట ఖాది ఉత్పత్తి కవసరమైనను ఆ పుష్కలను విజృంభింపజేయుచు మనమున్న సొమ్మును తిరుగ

రాబట్టుకొనుటకు హామీగా నుండుటకుగాను అది సహాయ నిరాకరణతత్వ మూలములమునకు భంగము కలిగించుచున్నది గాన చేయగూడదనియు, అభిలభారత ఖద్యర సభవారు అట్టి నిధిని పెట్టకొల్పితేనే కాని ఋణము ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘమువారి కివ్వవలసినదో యితర రాష్ట్రములలో ఖద్యరత్వత్తిక అట్టినిధిని స్థాపించుకొండనే యిచ్చియుండుటచే ఆరీతినే మనకుగూడ యిచ్చించవలసినదని కోరవలెనని తీర్మానించుచున్నారు.

మొదటి తీర్మానములో "పరపతి సంఘముగ..... ఆమోదించును" అను మాటలు కొట్టివేసి "ఆంధ్రదేశఖద్యరనిధి" అనుపదముల తరువాత "నిమిత్తమై" అనుపదము చేర్చియు "ఉచితమైన..... మొత్తమున" అనటకు బదులు "ఉచిత వీరిని" అని చదువవలె ననియుసహజము ఆంధ్రరత్న గోపాల కృష్ణయ్యగారు ఉపపాదించిరి.

మొదటి తీర్మానములో "ఖద్యరనిధి" అనుపదమునకు పూర్వము "కేంద్ర భాండా గారముతోడను ప్రయత్నసంఘము తోడను కూడిన" అని చేర్చవలసిన దని మరియొక సభ్యులు దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్య చాదరిగారిచే ఉపపాదించబడినది.

చాలవరకు చాంతులో కాంగ్రెసు సంఘమువారు సొమ్మును వేయవచ్చునా వేయకూడదా అను విషయము చర్చింప బడినది.

చోటుకు పెట్టినపుడు సభ్యులు అన్నియుతోసి వేయబడినది. పీతారామయ్యగారి అసలు తీర్మానము అధికసంఖ్యకులచే నామోదించబడినది.

ద్రవిడరాష్ట్ర కాంగ్రెసువారు అభిలభారతకాంగ్రెసు నాయకుల ఆంధ్రదేశసంచారకార్యక్రమమును నిర్ణయించి తెలియపరచవలసినదని వ్రాసినఉత్తరము చదువడమైనది. ఏప్రిల్ 20 వ తేదీలోపుననే నాయకులు ఆంధ్రదేశమున పర్యటనము చేయుటకు కోరవలసిన దని తీర్మానించడమైనది.

గొల్లపూడి పీతారామకాశ్మీరీగారి రాజీనామానుఅంగీకరించి ఆయనకు బదులుగా కొండ వేంకటప్పయ్యగారిని అభిలభారత స్థానికసంఘసభ్యునిగా నెన్నుకొనడమైనది.

బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణతరభేదములపొగట్టి పాత్రుల కలగజేయుటనుగూర్చి శ్రీ భో. పీతారామయ్యగారి ఉపపాదనము చాలవరకు చర్చింపబడి అవిషయము ప్రస్తుతము నిలుపుదల చేయడమైనది.

గాంధీజీకస్థాపనను గూర్చియు, ప్రచారకులకు మాదిఉపన్యాసములను తయారు చేయుటనుగూర్చియు ఆపుదల చేయడమైనది.

నెల 1 కి రూ 12-0-0 ల చొప్పున యిచ్చుచు కార్య నిర్వాహకవర్గమువారు చేయు వరకులపైనిధనఅవకాశము మీద ఆరుగురిలోపుగ 8 నెలలు క్లుప్తలేఖనము వేర్పించుటకు తీర్మానించడమైనది.

సభ 11 గంటలకు ముగిసెను. మరల 8 గంటలకు సంఘము సమావేశమయ్యెను.

* * *

దేశభక్తునికి గుంటూరులో

సమర్పించబడిన

స్వాగతపద్యములు

౧. సతతము నీపునశ్చరణ + సమృద్ధి కృష్ణగృహంబులందు భారతజననీకుతుల సీతరత్న + రంబకు కీర్తినిగాంచివారు; నీ యతులమహాప్రసాదమున + నవ్వులు భారతజాతివారె? అంచితమిదవారి గాంచిరి ప్రాసిద్ధి నోయనహామయత్రమా.

అసహాయపంత్రిము కరుణారసమువలె కిత్తు పొందినవానికి కిత్తు వేసినవానికి యశము ప్రసిద్ధి నొసగుచున్నది. 'యేనకేనా పుష్పాదేన ప్రసిద్ధి: పురుషోభవేత్' అన్నట్లు నిరపరాధుల కిత్తుంచి వెక్కొడు ప్రసిద్ధులగు చున్నారు.

దేశభక్త కృపాశయా!

౨. ఇరువదివార్లు ముందర + నే వని యాచుధికారు లేంచి నీ చెవి విడిచివినానో కద + చేతులు దక్కినదే మరయనా

తిరిగి ప్రచారమున సుఖ + దివ్యముగా నవకాళ మందుచే; నరుం డొకరితి నెంచిన వశనంబున వేలుగ దైవ మెంచడే.

అధికారులు:- ఎటుల తయారు (మాన్యపాకృత్య)

అయినాలో వారికి తగినట్లు 'పేరు' కూడ ఏర్పడియున్నది. దేశ స్వాతంత్ర్యమహోద్యమముతో సానుభూతి జూతిన స్వరాజ్యమున కధికారులు; లేకున్న నిరంకుశాధికారులు, స్వరాజ్యము నకు అధిక + అరులు. నరుడు మనల నణగదొక్క నెంచినను, దైవము తప్పక సాయపడును.

3. ఒకనాడు బడిమాని + ఒకనాడు జని చౌల

కులు చపలముతో + మెలిగివారు

ఆడినమాటల + పాడినప్పి వకిళ్లు

సరళమార్గముమాటు + పరిచివారు

గొప్పవేతనములు + కోరి 'జన్మి' వారు,

మించి న్యేచ్ఛ నిరాకరించివారు

ఏమియు దోచక + యొక త్రిశంకుస్వ

ర్వమురీతి మితవాడు + లమరినారు.

తే. గాన నిటువంటి సందిగ్ధ + కాలమందు,

అత్యగౌరవ మిచ్చుదుమీ + రైన గోరి

రయితులండలు జన్మసాంధ్యకముగాను,

దేశమాతబుణంబును + దీర్చరయ్య.

శ్రీ మహాత్ముడు రయితులనే ఎక్కడగా నమ్ముకొని యుండె, నేల బ్రాహ్మచీమకు, ఆకాశమున బారుపట్టి, దేశముల బాలించు జమిందారునకు, రాజాధిరాజునకు, ఇంతయేల సకల లోకముల శాసించు ఈశ్వరునకు ఆహారము పండించి యిచ్చునది రయితులు. వారి పశుగణము గాననో రయితులారా! ప్రాణిజోటికి కూడుగుడ్డ ముఖ్యముగాను కూడుతోపాటు నుడ్డనుగూడ తయారుజేసి భారతమాతకు దాస్యవిముక్తి కేతు ని మిమ్ము మిక్కిలి ప్రార్థించు చున్నాను.

౪. కత్తిపోటుకుతోడు మీ + కలముపోటు

కలిసివీరి నిరంకుశ + బలమునాగ

కలముపోటును మాని యా + కత్తిపోటు

మొక్క బోగనందలు + పూనరయ్య.

దేశమంతయు నిరాయుధముజేసినను, వారి ఆయుధ బలముకన్న, మనవారు వారికితేయు 'కలముపోటు' సహాయము ఎక్కువగా నిరంకుశ పరిపాలనమును ప్రవర్తింప జేయుచున్నది. ఏనాడు ఈ'కలముపోటు' అగనో ఆనాడు కత్తి కన్నపూస వైనను కోయుటకు పనికిరాదని అందరు తెలిసికొందురు గాక.

సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు.

భారతకాంగ్రెసుకార్యసంఘ

సభ్యులు

పాట్నాలో నుపన్యసించుట

శ్రీయతులు రాజగోపాలాచారి, దేశం నుగాంధి, మా జామాలీ, రాజేంద్రప్రసాదుగారు 20 వ తేదీకి పాట్నా చేరిరి. అచట కాటిరాత్రి గొప్పబహిష్కరణ జరిగెను. ఆసభకు వెళ్ళు నేలమండించుచిరి. నాయకులందరు నుకన్యసింది రాజగోపాలాచారిగారు గంభీరవాక్యము నొసగిరి. భవనాలే ప్రచారము కరిగా జరుగుట లేదు. ప్రజలలో నుత్సాహమేమియును కన్పలేదు. వేదవారాష్ట్ర దొరకనమువారు రాజకీయభైతిలకు భద్రత పోవుటయే యిందులకు నిదర్శకము. ఉద్యమము చానలేకు గాని కట్టుబాటు సరిగా నుండలేనదే ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి కాన మీరు క్రద్ధతో పనిచేయుదని ఆచార్యులుగారు వివరించిరి.

సంచారక్రమము

22 వ తేదీ - ముజఫరుపూరు

23 - చుప్రాన

25 - కోటకు

26 - డెహ్లీపూరు

27 - లూథియానా

28 - అవ్వకినరు

29 - లిలుపూరు

30 - సగ్గదా

మార్చి 31 - ఏప్రిల్ 1 - లూహోరు

ఏప్రిల్ 2 వ తేదీ - ముల్తాన.

మొత్తము 31 గ్రామములకు కార్యము నిమిత్తము పాట్నా

జరిగి బాంబాయి జిల్లాని భారతకాంగ్రెసు కార్యదర్శి రా

ప్రసాదుగారు పాట్నానుండి తెలిసిరి. (తంతికాన్)

నేట్ కౌన్సిల్ సమావేశము

ఉత్సవము రెండింటిని చేయవలసినదని గార్వరు జనరలుగారు సూచించుట

డీప్లీ, మార్చి 21:—నేటికినీడు ప్రేటు కౌన్సిలునందు తొలుత ఆర్థిక ప్రతిష్ట (ప్రజా ప్రతిష్ట)ను, ఇది నిన్న సామాన్య శాసనసభయందు చాచాదించబడినది. ఇందువలన గవర్నరు జనరలు గారు ప్రేటు కౌన్సిలు సభ్యులు పాటింప కౌన్సిలు సమావేశము గూడ సర్వ మహమ్మదీ సాహిత్య సభ్యులకు సులభమిది. మూడవ లోక ముఖ్యమైనది ఉత్సవమును ముగించుట 2.00 రూపాయలు చేయవలసినది ఆర్థిక కార్యదర్శి కుక్కాగారు సభ్యుల నుకపాదించెదనని నోటిసు యిచ్చిరి. శుక్రవారమునాడు యిదియు తానుపాదించెదనని గూడ యాశయ సభ్యుల కెట్టి గించెను. ఆ తేదీ కుక్కాగారు దినుండి సభ్యులు కౌన్సిల్ కరము మీద డిప్లీ యందుండ బాలకు న్నారనియు, అందున కేనివారమునాడు నిబంధనై చర్య ఆపవలె ననియు చెప్పిరి. రాజాజీ, ముగ్గురింగు, సర్ మేన్స్ట్రీ చాచా భాయిగారును యిట్లును కేనివారమునాడు చర్య గావలసినదని అభిప్రాయపడిరి. ఓటునకుట్టెగా సభ్యులను శుక్రవారమునాడు చర్య ప్రారంభించ వలెనని: కాన ఆర్థికవిల్లు గవర్నరు జనరలుగారు చాచించిన సవరణలను, చర్యకు శుక్రవారమునాడు వచ్చును.

పిచ్చుట సర్. మేన్స్ట్రీ చాచాభాయిగారు, గవర్నరు జనరలుగారిచే చాచించబడిన సవరణ సమస్యయి యుపపాదించ బడు సవరణ చర్యయిటకు కేచేని ప్రత్యేకవిధానము కలదా అని అడిగిరి. ఆర్థ్యకులు లేదనుచు సాధారణము అన్ని సవరణలు తెల్లు చర్యచేదనో అట్లే వినినూడ చర్యచేదనని తెలిసిరి

మహేంద్ర ప్రతాపసింగుగారి అస్తివిషయము పిచ్చుట ప్రేటుగారు మహేంద్ర ప్రతాపసింగుగారి అస్తిని ప్రభుత్వమువారు కరణము కొని మైసూరు దక్ తీరిన తరువాత ఆసిని మహానుభవ మరల నిచ్చుటకు విల్లు నుకపాదించిరి 1918, 31 కర గుర్తులే మ. స. ప్ర. కారము మహేంద్ర ప్రతాపసింగుగారి అస్తియందుండిరి. కాన ప్రభుత్వమువారు కరణము కొని మైసూరు దక్ తీరిన తరువాత ఆసిని మహానుభవ మరల నిచ్చుటకు విల్లు నుకపాదించిరి. ఇందు మూలమున కబ్బుచాగ మిగిలిపోయెను. సేరకుదనికటించబడిన ప్రతాపసింగునకు మరల శాస్త్రీయమృద్ధితి యేర్పడియుండెను. ఈవిషయమున ప్రభుత్వమువారు చాల బాగుపడెను మెలగి ప్రస్తుతము మహేంద్రప్రసాద్ గారి కేరకుత్తును చరాస్త్రీని నూడ ప్రభుత్వమువారు కరణముకొని స్థిరాస్తిని తీసి మైసూరుగానున్న సింగుగారి కుమారుడు మేజరులయిన తరువాత. నాటికిచ్చుటకై ప్రస్తుత విధానమును అమలులోకి తెచ్చిరి.

మూడిమసునకు వలసపోవుట మూడిమసునకు కలకపోవుట సక్రమమున కర్మగారు ప్రాప్త ప్రకటనల నంగీకరించుటకై తీర్మాన ముపపాదించిరి. కర్తవ్యమున అలంకరిత నూటికి 70 మంది భారతీయులే యున్నారని. ఆలంకరిత ప్రభుత్వమువారి విజ్ఞప్తి బాగుగ నాలోచించి 1500 మందియొకటొకవారిని మూర్తియు కలస వుండును: ట్టు ప్రభుత్వమువారి దొడబడిరి. వారందరు అనుకూల పరిస్థితులు న్నారు. రెండుసంవత్సరములైన తరువాత కర్తవ్యమును బడయగలరు. తమకర్తవ్యమును కృతజ్ఞులగునూడ వారలు రావచ్చును. బాలాభాయిగారు యీ తీర్మానమునకు ప్రతికూలపడక తీరాట్లేయెను మూర్తియు మంచిగాదని ముగ్గురి సింగుగారు భారత జేతముననున్న కృతజ్ఞులవారుల కుపదేశములకు కార్యముల నవసర:తే జేసునూడ ప్రభుత్వమువారిని హెచ్చరించిరి. కర్మగారు ప్రస్తుతమువచ్చిన తరువాత తీర్మానము చాచింపబడినది. సభ ఆగిపోయెను. మరల శుక్రవారము గూడను.

మద్రాసు శాసనసభాభ్యర్థిత్వము:—రానున్న ఎన్నికలపుడు అసంతృప్తరం జట్టాధ్యక్షమునకు మద్రాసు శాసనసభాభ్యర్థిగ నిలిచెనని రావుగారిచే వి. ఆదిమాత్రీరావు గారు (ప్రజా) అసంతృప్తమునండి వ్రాయుచున్నాడు.

పంజాబు శాసనసభ

బడ్జెటుచర్య ముగియుట

అవరాధి పరిశోధక శాఖా క్షయము క్రింద 50 వేలు తగ్గించవలెనను సేవకరాంగారి సవరణ నిరాకరింపబడుటచే పోలీసు శాఖ మొత్తం 15524 వేలలో 606044 తగ్గించబడినది. పిచ్చుట అనామృత్ యార్ ఖాన్ గారు మహమ్మదీయులకు విశ్వవిద్యాలయ పరిపాలనను తగ్గిస్తామని నొసగుటచే నొక్క-బాతివారే కృతజ్ఞులము జగత్తుయందొని పరిశోధనవిద్యాలయ (గ్రాంటులో 1 రూపాయ తగ్గింపగలరు. ఆర్థ్యకులు అపహదకుని పలుసార్లు వారిచిను విసలేదట తుదకు పాదస నిరాకరింపబడినది. సర్ మేనాద్ గారు మహమ్మదీయుల కన్న నిష్కర్మములను సాధరణుద్ధిగ గవర్నరుగారు విచారించునని సమాధానము చెప్పిరి. విద్యాశాఖాక్షయము మొత్తము 9781600 లలో మంత్రిగారి యంగీకారముతో 71400 తగ్గింపబడినది. పిచ్చుట సామాన్యరస్తుప్రదర్శన క్షయము తాలూకు 76500 లను తగ్గింపవలెనని యుపపాదించుచు గణపతిరావుగారు (పదర్శనములకు ప్రయోజనము లేదని. కృతజ్ఞులముగారి (ప్రపంచమున ప్రతి పండితుల జేతములలో మూడవదియును పంజాబున కీ ప్రదర్శనము వలన చాల లాభము కలుగునుచు ఉపపాదన నాడెను. ఉపపాదన నిరాకరింపబడినది. పరిశ్రమలక్రింద 306825 రూపాయల గ్రాంటునగలదెను. సభ అంతట మరునాటికి నిలిపివేయబడినది. క్రమ క్రమిని విశేషమునకు ఉపపాదనలను సవరణలను గావించినందులకై సభ్యులను సర్ మేనాద్ గారు ప్రకటించి గణపతిరావుగారు తాము తమ విధిమాత్రమే నిర్వహించిరి మనము ఆర్థిక మంత్రి కృతజ్ఞతనుచించిరి.

క్రొత్తపన్నులను వేయుమార్గముల సరయుటకు కమిటీ నేర్పరుపవలెనను ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము నిరాకరింప బడుట

మైసూరు సర్ జాన్ మేనాద్ గారు ప్రభుత్వమునకు రాష్ట్రమునకు విశ్వవిద్య సొందించుమార్గముల సరయుట కొనకమిటీ నేర్పరుపవలెనను తీర్మానము నుపపాదించుచు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయము గావించ వలసినదియు, కాన సభవారు క్షయము 225 ల క్షయము తగ్గించి కను ఇంకను రికీ లక్షల తరుగుట యున్నదనియు దీని నిర్మాణముల సరయుటకు: కమిటీ నేర్పరుచుటలో సభ్యులు సాక్షులు చేయవలసినదియు కమిటీ అవసర మైంకవరకే పూజేయవలసినది కలిగిరి. లూలా వారికి: కొలార్ మైన్స్ ఇంజనీరుగారు తీర్మానము నామోదించిరి. కాని అధికారతరఫులు చాలమంది యాజ్ఞేసింపుటచే తీర్మానము నిరాకరింపబడినది. ఏ.వి.లూగున సర్ మేనాద్ గారు 6 వేలల నెలవునూడ పోవుదును. వారు వచ్చువరకు వారికి బహు అర్. యే. మాట్ గారు పనిచేయుదురు.

వంగళాసనసభ

ప్రభుత్వమువారు సాధారణ పరిపాలనక్షయమునకై 102 లక్షలు కోరినప్పు డొకసభ్యుడు ఇండియా సివిల్ సర్వీసు రిటైర్డ్ మెంటు నాటివైచి చాగవొంతు భారతీయులకు కల సేర్పకరాచాయని చాచింప కోర మహమ్మదీయులకై నిధియు మరయొక నిధు బాతులప్రతినిధియు (పరిశ్రమింధిరి (గ్రాంటు పూర్తిగా నొసగుబడినది.

ప్రభుత్వమువారు 21 వ తేదీని పోలీసుశాఖ క్రింద 27,881 వేలను కోరిరి. అస్తినింట్లు సూచించెదెట్లును, నిర్మాణమునూచించెదెట్లును, విశోపిలు సార్వంట్లును శాస్త్రనిధిలను మిలితరీ పోలీసుల కస్తింట్లును కనీంపబడిన యర్జునుల విధులను లయ్యెను. తాత్కాలిక మండలాధికారి పరిశోధనా శాఖాక్షయము 194 వేలలో 94 వేలల సభివార సభ్యులు తగ్గించుట కంగీకరించిరి. ప్రస్తుతము రాజకీయ పరిస్థితులు చక్కబడుటచే నిర్మయోజనమును, అల్లరికి కారణమునను నీకాఖను లొంగిపగలెననిరి. గొప్పి వేర్వేరుగా రీకాఖ తాత్కాలికముగ మూర్తియుండుననియు, వై వైస కస్తింట్లు కాంతి గాంచి సభ్యులు తానుపోదగిన హెచ్చరించిరి. 40 మంది అనుమానముగల రిగి గురు ప్రతికూలముగను సభ్యులను నొసగుటచే ఉపపాదన నెక్గెను. మొత్తము దిమాంములో ఇంకొక 75 వేలల తగ్గించుటకు ప్రభుత్వమువారింగీకరించిరి. మొత్తము దిమాంము 17881 వేలలో 169 వేలు తగ్గించి (గ్రాంటుచేసిరి

నయ్య క్రొత్తపన్ను శాసనసభ బడ్జెటు చర్య

వై శాసనసభ యొక్క బడ్జెటు చర్యలో, లక్షల, అలహాబాద్, కాన్పూరు నగరాభివృద్ధిసంఘములకై (గ్రాంటులో 2 లక్షలు తగ్గించవలెననియు, వాసుంగ కనము చిమ్మివేయుచున్నారనియు జేండుగా రుపపాదించిరి గుర్తుగా రుపపాదన నామోదించుచు ధనము సద్వినియోగమునుచున్నదా లేదాయని విచారించుటకొక కమిటీ నేర్పరుపవలెననిరి. ఈసంఘములు వీరవారింపుల పీకీవైచి నగరములను: నాగపేటవలెనని యర్జింపుటచే వీరవారింపులకు పన్నులలో నుండి వీరికసాయచేయదగిన నికావల్ మహానూల్ సింగుగారు, వీరవారికవసరములేని యాసంఘములను బలవంతమున చొప్పించుటవసరమని ఛాటాకీనవాలుగారును ఆడెను. కాన్పూర్ గారి రెండియోజేతమున కట్టణము లన్నియు (పాతకట్టలని కట్టబడి: చియు, కొకముల యావునాపి కట్టణవాకుల మూగొగ్గమును బాకుచేయుటకట్టిసంఘములను రమనియు పలికిరి. ఆగొగ్గశాఖామంత్రిగారు వై సభ్యుల క్షయమును ప్రభుత్వమువారు బాగరగ పరిశీలించు చున్నారనియు, ప్రతిస్పీ: మును తమయంగీకారము బడయ వలెననియు, సభ వారు తమమాటయందు నమ్మకముంచవలెననిరి. ఉపపాదనయుక కరపాదించుకొన బడినది.

విక్టోరియాపురమందిరమున 1923 సం॥రం మార్చి నెల
24 తేదీ కనివారం సాయంత్రం 6 గంటలకు 25 తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 6 గంటలకు
మాస్టర్ మన్ హర్ బర్వే అనుబాలకునిచే గొప్ప పాటకచ్చేరి జరుగును
అతని వయస్సు 10 సం॥లు అయినను వయస్సునకు మించిన పాండిత్యము గలదు.
100 బంగారు పతకములకు వై X నేయివ్వబడియున్నది. తర్ఫదగానే టిక్కెట్లుకొనినగాని చోటుపోయకదు
టిక్కెట్లు, పురుషులకు యా 10, 7, 5, 3, 2, 1, స్త్రీలు యా 7, 5, 3, 2, 1
టిక్కెట్లు:—మద్రాసు టంగళాపేటి 5000 టిక్కెట్లను ప్రతికోశా కొరకును, సభకు నిలామునంత రెండుకే ధనముల
రెండుకేయిండును.

డాక్టరు ఆ. లక్ష్మీనరసింహం, లంబు సి.ఎం. గారి పోషణక్రింద నున్న
ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి, లిమిటెడ్
పోస్ట్ ఆఫీసు 19, హానీనోడ్డు మాంటురోడ్డుపోస్టు, మద్రాసు.
క్రేమైన, కనాస్థులని కయ్యెర్వదీయ జౌవళములు గల జౌవళాల యిది యొక్కటియే. (ప్రాప్త పత్రీ వైద్యవిధానములందరితోగట్టి ప్రతిబులై: టివారిచే మిక్కిలి కాత్తవమృతముగా అతిబాగ్తగా రయ్యవేయబడిన జౌవళముల నిద్రముగా నున్నది. క్రొత్తది, మేలెడియు వైక ఓవధుకే ఉపయోగింపబడుచున్నది. మా జౌవళాలయందు రతనాలనున్న పలు రకముల జౌవళాలములు గలదు: ముందుగాని, క్రేమైనమునందుగాని యితరవిధిత్వలకు తీసిపోవుటలేదు.
మా కృత్యమైన చక్రవర్తిపాదమును మిక్కిలి ఉపయోగకరమైన రసాయనము కథవారమైనది.
క్రొత్తపలములు, ఓవధులు తెలుగులకువాటిమండి రతనాలచేయబడినది.
1. తయము, కీర్తి కాలముగానున్నట్టి అబ్బుపము, కొమ్ముకడినము, ప్లగ్గక్రీడింపుట మున్నుకువాటికి విశేషముగా ఉపయోగింపు చున్నది (2) ఆకలిని హెచ్చుకేయునగు యుంతులకున కాడలికర్ నూనెకంపెను క్రేమైనకని చెప్పదగదు.
(3) మిక్కిలి మనోహరమైనది గలదు.
(4) మిక్కిలి బాధకరమైన దగ్ధులవారు దీనిని విడుదల చేయించిన విశేషముగా ఉమ్మివేయ వసరములేకనే కథము బయటికివచ్చును. 4 జౌవళుల దర్ప 1-కి ధర యు 1. 1 బాను దర్ప 1-కి ధర యు 8/-
(5) కీరమునందును తీవరతము లగు అయివులకు అధికధర కక్రీని కలిగించును. స్త్రీశాంకర్వాది అత్యాధానములకు కీరమునకు మున్నుకును, కలిగిన అన్ని వ్యాధులను లొంగించును.
5000 చిన్న నమూనాజౌవళుల ఉచితముగా పంచివెట్టుటకై ద్రెంట్లము తీర్మానించియున్నాడు. తరఖాస్తును సంతకితే మా పూర్తి క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

విదేశ వార్తలు

ఆంగ్లవర్తక సంరక్షక పద్ధతి

“ఇండియాల్ ప్రెస్ రెవ్యూ”

లండన్, మార్చి 20:—బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యపు ఆర్థికాభివృద్ధికి ఆంగ్లవర్తక సంరక్షక పద్ధతి ఎంతయు లాభకరమనియు, అందువలన వృద్ధి చెందే లాభము ఈ ప్రస్తుత ప్రభుత్వ కాలము లో విధానమును అనుసరించి పెట్టుటకు వీలగునని కర్నూలు ఆమె రికార్డు తన యభిప్రాయమును తెలియజేసిరి.

భారత దేశమునకు సంరక్షక వర్తక పద్ధతి చెడుగు

లండన్ లో ‘ఈస్టన్ టైమ్స్’ అనే పేపరును వారి సభ్యులను యువవ్యక్తులను భారతదేశములో ప్రవేశపెట్టుటకు సంరక్షక వర్తక పద్ధతి చాలా కష్టం. ఇట్లు చాలా ఆకాంక్షకరము. న్యాయముగ విధించుచున్న పాపకామిక చెడుగులను తొలగించుటకు ప్రభుత్వముగ కృషిపట్టుట భారతదేశములో ముఖ్యకరము. అయ్యది అన్నిటికంటె జరుగును. అంతయుగాని సంరక్షక పద్ధతికి పయోగము కావలసిన గిట్టుట స్వాతంత్ర్య గాని.

పారిశ్రామిక సంక్షోభము

గ్రేటు బ్రిటన్ లో పారిశ్రామిక సంక్షోభము బయటపడినది. ప్రస్తుతము ఒకే కాలములో ఆరు పరిశ్రమలయందు ఉత్పత్తి కరమగు పరిశ్రమ లేర్పడినవి. వేతనములను తగ్గించరాదని యజమానులకును, పనివాండ్లకును ప్రతినిధులగు జాతీయసభవారు తీర్మానించిరి. దీనివలన ప్రతివంబన మేర్పడినది. ప్రస్తుతము ఆరు పరిశ్రమలయందు విషమ పరిస్థితి లేర్పడినది. వేతనములను జాతీయప్రభుత్వముగ నుండవలసిన దక్షిణాపార్శ్వ దేశపు గనులవని వాంఛించు అంతోక్షము సులభమైనది. జాతీయ సభవారు 27 తేదీని సమావేశమగుదురు.

కాల్ ఫోర్స్ కృతసాయదారుల చర్య చుట్టుప్రక్కలవారి నందరిని పురిగొల్పుచున్నది భయపడుచున్నారు. గంట 1 కి రక్త మెన్నుల వేతనమును వారమునకు రూ. 4 గంటల పని జేయవలెననియు రైతులు గొరుచున్నారు. విద్యుచ్ఛక్తి కనుల ఇంజనీరులుగూడ దక్షిణాపార్శ్వ గనులపనివాండ్లకంటె జాతీయ ప్రభుత్వముగ వేతనములుగాలెనుచున్నారు. అట్లు జేయనిచో సమ్మె చేరినది భయపెట్టి, క్లిందిన ప్రకారము వేతనముల నంగీకరింపనిచో పనిలోనికి రావలసినది డిండినవార తని వాండ్లకు ఆధికారము తెలియజేసిరి.

తుదకు నా కా యజమానులుగూడ నాదీకులకును, ఉత్పాదకులకును తక్కువ వేతనములనే గొరుచున్నారు. ఈ తగవు జాతీయ సమద్రవ్య సంఘమువారికి తెలియజేయ బడినది.

విదేశ ప్రవాసితులు

కామన్వెల్త్ లో మరల చర్య

ప్రవాసముల కంటే విదేశ ప్రవాసమునూర్చి కామన్వెల్త్ లో కార్యకర్తలను ప్రశ్నలను విశేషముగ ఆడిగిరి. వేతన కార్యదర్శి సమ్మతిలేనిదే వీరిపై ఎట్టి చర్యను ప్రీసీక్యూటర్ ప్రభుత్వమువారు తీసుకొనరాదని ఉత్తరపు వేసివారసుని అట్లాక్సి జెనరలు ఒకటి లాంగునెను.

విదేశ ప్రవాసితుల సమస్యను కొంతవరకు ఆశ్రయము కలిగి కార్యకర్తలను ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానము నిరాశించబడినది. కార్యకర్తలను మధ్యవర్తిత్వము కార్యకర్తలను కట్టుబడిరి. మంత్రులనువారు తమ ఆక్షేపణలను కాము నాసిరి. ఈ కంటె మధ్య కర్త సభ అసభ్యులను విజయించుచుండజేయుట యత్న మాయెను. విచారణ సంఘము వారు ప్రవాసితులను విడిచిపెట్ట వలెనని తీర్మానించి నచో వారిని పదలుట పెట్టయభ్యంతరము లేదనియు ప్రవాసితులు స్వయంగా వెళ్ళుకొన్న దలచు చున్న వారిని విచారణ ముఖ్యము జెప్పకొన వచ్చుననియు వారి కట్టి యజమానులుగ వనియు తెలియజేసిరి.

తురుష్క రాజ్యము

విదేశీయుల కంపెనీలు

తుర్క్మెన్ విదేశీయుల కంపెనీవారు తమకంపెనీ నిబంధనలను, సామ్యుధరావతు, గ్యాసంటీ నిధిని తెలుపు పట్టెను తురుష్క ప్రభుత్వమువారికి ముందు ఒక నమోదనంపకలేను. 1916 నుండి యధుభావములను గట్టుటకు నిల్వపట్టెను బంధ వలెనని గొరిరి. అధుము నూటికి 20 చొప్పునైన ఆదాయపు పన్ను తాత్కాలిక యధుభావమునాటినుండి విధించబడును. మార్చి 10 లోపుగ ఇట్లు అన్ని కార్యముల నందజేయవచ్చు గొప్ప ఆదరాధములను విధించుటయూ, కంపెనీల నెత్తివేయుటూ జరుగునని అంగోరా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

విర్లాండులో లండన్ డెర్బీలో వేరములను విచారించుటకు శాస్త్రసాధనము లేర్పడినది. వేరములిపుడు ప్రమాదముగ తేవు. ఉత్తర దక్షిణజిల్లావార్లలకు మైత్రి నే యున్నది.

హైద్రాబాద్ రాజ్యమున స్వాధీనమునంద గుఱమునుండి క్రిందపడుటకు ద్వైతగిలెను కాని ప్రమాదమైయు లేదు.

టుంటుభామెత్ రాజుల సమాధిని కనిపెట్టిన కార్నరు క్లౌ ప్రభువు పురుగు కాటుచే రక్తము విడువూరితమై బాధ పడుచున్నాడు.

కాన్కణ ప్రభువు జార్జి పార్సెఫోను రాజదండకులలో ఇటలీ కేగదన.

బెజిలియను రబ్బరు నిమిత్తము ఎక్కువ మొత్తమును గడించుటకై అమెరికనులు బ్రిటిష్ వారిలో పోటీగ పనిచేయుచున్నవారు.

యూరు పరిస్థితులు

ఎస్ట్రెస్ (ఫ్రెంచి సైనికుని జంపిన సందర్భమున జర్మను గొప్పఉద్యోగులు చాలమంది, రిచిప్తాగు ప్రతినిధి యొగరు, రాష్ట్రీయ శాస్త్రసాధనాభ్యుత్సాహుకరము ఆరట్టు చేయబడిరి. జర్మను పోలీసువారు హంతకుని బట్టి ఇచ్చునరకు జర్మను పోలీసు కాపాధ్యక్షుని, రిచిప్తాగు శాస్త్రం దైర్ఘ్యము వరితరులను పరాములు హామీగ బట్టుకొనిరి.

హంతకుని బట్టి ఇచ్చునరకు కట్టణముపై జరిమానాను విధించు అధికారము సైనికాధికారులకున్నది. ఈ ఫ్రెంచి సైనికుని జంతుసమయమున అతడేములోనున్న బండివాండ్రు చాల మందిని అరెస్టుజేసిరి.

స్వీట్సుగారి సెరోలో ముట్టడించి అపాయమును కలుగజేయ యత్నించిరి.

కొలొనులోనున్న పోలీసు అధికారిని ఈ సందర్భములో శ్రోత్రపు జేయుటకును, ఆక్రమణ అశాస్త్రముగ ప్రతీకముల చుట్ట వర్తకమునుగూర్చి కట్టుబట్టుటల నేర్పరచుటకును అంతర్నిత్యుండలి సంఘమువా కేంద్రముగ నిర్ణయించు కొనిరి. స్వీట్సుగారు మాత్రము చనిపోలేను. జర్మను గొప్ప ఉద్యోగులు లెండన్ అరెస్టు చేయబడిరి. హంతకుడు దొరకలేదు.

బ్రిటిష్ వర్తకులకు పౌరవర్తకులను కలుగజేయవలెనని జర్మను ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసితి మనియు ఈ విషయమై సదా ఫ్రెంచి బెల్జియం ప్రభుత్వమువారిలో రాయబారులను జరుపుచున్నార మనియు కొలొనునరత్తులమెజుట (బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు బదులిడిరి.

విదేశ సందర్శనాచరము

సందర్శనము జర్మనులు ప్రయత్నించుచున్నారనియు అనధికార రాయబారుల విషయమై స్పష్టపలుచున్నారనియు ప్రజలు జెప్పకొనుచున్నారు.

రబ్బరు విధానములలో మార్పులెన్నియు జరుగవని అంటున్నారనిగారిరి.

అమెరికనులకు సప్లయజేసిన విమానములకు తమకు 1000000 పానులు అమెరికనులు ఇచ్చునలెనని బ్రిటిష్ వైమానిక నిర్మాతలు దావా జెప్పిరి.

మధురగోగ వ్యాధికే బాధించాలనూనె, వేతనముల మున్నగువాటిలో చికిత్సజేసిన అనుకూలమనాఫలితములు కలుగుచున్నవని డా. ఎల్. కోజుగారు తెలియజేసిరి.

ఇరాకు బ్రిటిష్ విధానము

మధ్య ప్రాచ్యదేశపు ప్రాముఖ్యము

మంత్రవర్గపు నివేదికము రియారగుట

ఇరాకు స్వాతంత్ర్యము

లండన్ మార్చి 20:—కామన్వెల్త్ లో మెసెపొటేనియా గూర్చి ప్రభుత్వమువారు కొంతవరకు తమ విధానమును తెలియజేసిరి.

ఒక ఇండియా కే గాక, ఆస్ట్రేలియాలోగూడ తాము ఉత్తరప్రభుత్వములను జరిపిసంగతి సందర్భములను వెలికి కొనుటకు మధ్యప్రాచ్యదేశము ప్రాధాభారముని ఆరంభిస్తో గొరు గారిరి. మధ్యప్రాచ్యదేశమున కట్టియప్పవచ్చినను ఆ మధ్య సామ్రాజ్యపు భావి పరిస్థితులకు ముప్పును తెచ్చిపెట్టుననిరి. పల స్తయిన, కన్స్టాంటినుపోలిసు మెసెపొటేనియాలనుండి సైన్యములను తక్షణము మంలింతుటకు ఎంతమాత్రము సాధ్యముగాదు. మిత్రమండలి ఒంటరిగ సంచరించుటకు వీలుగూడ లేదు. ఇరాకు స్వతంత్ర రాజ్యముగ నుండవలెనని యా సాధ్యమైనంతవరకు ఒకరు సాయము నవేషించుచు తాము తమని రక్షించుకొను తత్వని ఇరాకు ప్రభుత్వమువారు కలిగి యుండవలసిన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము.

తర్కితో స్నేహము సంధిపడిన వెంటనే ఇరాకునండి సైన్యముల నెత్తివేయుటకు అలక్యముతమంద జేసెదమనిరి. వాటి నుండి ప్రాచ్యదేశములపట్ల ప్రభుత్వమువారిదృష్టి అంతయు నూతనరూపమును దాల్చుననిరి.

ఇనుపదారుల మొత్తమునిమ్మటకు 21 తేదీనుండి ఇరాకు ప్రభుత్వమువారే వహించెదరు. ‘అంతటితో’ బ్రిటిష్ ప్రజలకు ఆ ఇనుపదారులతో సంబంధము తీరిపోవును. ఇరాకు ప్రభుత్వము వారికి ఇనుపదారులను బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు విక్రయించుటకు ఇష్టమున్నయని, ఇతరవిషయముల నన్నిటిని తమ ఇష్టము ప్రకారము పరిష్కారము జేసెదరు.

మెసెపొటేనియాను ఖాళీజేయుటకు తీర్మానించినది దీని వెయి నూలురాజు, ఆరబు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము ప్రకారము జేయవలసియున్నది. ఇరాకు ఆర్మీక్షణము జేసికొను తక్షణ దీని నిర్ణయించుటకు రాయబారులను జరుపవలసియున్నది. దీనినియు చాలవరకు మెసెపొటేనియాలో తమ బాధ్యతను క్లింపకొనుచున్నారు.

మనోరంజనము

సుగూర్చి లాసేనుగలో తెలియజేసిన సంగతులకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకు వీలులేదు. అనివయమును గూర్చి ఆరబుల సంగతిలో వెనుకబడరాదు.

ఈవిషయమై, వర్గజరుక సమయమున కామన్వెల్త్ లో లాయిడ్ బార్న్ అస్సీయ్యుగార్లకు ఆరబుల కిచ్చిన యభయము లనుగూర్చి వాగ్వాదము జరిగినది. అస్సీయ్యుగారు స్వాతంత్ర్య అరబ్బురాజ్యము స్పృహచుటకే అభయమిచ్చిరిని లాయిడ్ బార్న్ గారు రినిరి. ఈవిషయమై కాగితము లన్నిటిని ప్రకటించవలెనని పీరుభయమును అంగీకరించిరి. లాయిడ్ బార్న్ అస్సీయ్యుగార్ల యాపవాదములు లిబరలుపక్షమువారు మరల కలియబడుగూర్చి నూదించి అభయములను నున్నవని బోర్నాగా రినిరి. మధ్యసామ్రాజ్య ప్రాచ్యదేశములకు ఇటీవల మరలగోరన మదింపును సామ్యును- కామన్వెల్త్ సభవారు అంగీకరించిరి.

తురుష్క ప్రతిపక్షము

లండన్, మార్చి 21:—తేవటి దినము వెనిజిలాన్ గాక లండన్ చేరెనరు. ఆనాడే తురుష్క ప్రతిపక్షములనుగూర్చి ఆలోచించుటకు మిత్రమండలి పారంభించెదరు.

తుర్క్మెన్ ప్రత్యేక సైనిక ప్రచలము బయలుదేరి దప్పువిషయమై విదేశాంగ కార్యాలయమువారికి కలుకేసు యు తెలియజేసి, జపాను ప్రతినిధులుగూడ వచ్చిరి.

వీరు సభయందు పాల్గొనినారు. కర్తవ్యపు అధ్యక్షులను వహించును. సభ ఒకవారము జరుగుననుకొనుచున్నారు.

అంగ్లో అమెరికనుల ఋణము

మార్చి 15 తేదీకి అమెరికనులకు, మెడిటిరేనియా మొత్తమును 69000000 డోలరులను (బ్రిటిష్ రూ. రెండువేల ము) దురినియు మిగిలిన 28000000 డోలరుల మొత్తమును దేశంబందు 15 తేదీ నిమ్మటకు నిర్ణయించి రి సంకల్పములలో దీచ్చుటకు జేయబడిన మరతును అనుసరించి పెట్టవని బ్రిటన్ తెలియజేసెదరు.

మహాత్మానిర్బంధ వార్తాకోత్సవము

ఆంధ్ర దేశము

మహాత్మాగాంధీ జేతనాంధ్ర వి సుబ్బమ్మ గారొసంగిన గంధీసోపన్యాసము

భీమవరం తాలూకా ఆకువీడు

మహాత్ముల వార్తాకోత్సవసందర్భమున మా గ్రామమున యున్న బాతీయపాఠశాల యాపాఠ్యాధ్యయలచేత వసూలు చేయబడిన భవనములో శుద్ధ స్వదేశీకర్తృత్వముల కెప్పించి మాబాతీయ పాఠశాల ఆధ్యక్షులైన ము. రా. పులకర్తి లక్ష్మణస్వామి గారి యింటికి నిన్న సాయంత్రము 4 గంటలకు గుడ్డివాటి కంటివాటి యొక్క కృ. నాతనవత్తము తప్పేడు విద్యము అర్థజ్ఞా పంచిపెట్టడమైనది (పురవాసి).

* * * పెడకల్లేవల్లి

ఈనెల 10 మొదలు 18 తేదీవరకు బాతీయపాఠశాల గాన కాంగ్రెసు సభ్యులను వాలంటీర్లను జేర్చించి స్వరాజ్యోధి వసూలుచేసి 18 వ తేదీన సాయంత్రము 4 గంటలకు మహాత్ముని పటమును యంగళవాద్యములతో ఊరేగించి బహిరంగసభ జరిపి ఆంధ్ర శ్రీ మహాత్మ్య నారాయణగారు బ్ర. సుస్థ. పురస్కారమును ఉపసంహరించి, విజేతకర్తృత్వమునుకూడ చేయబడినది.

* * * వి శా ఖ ప ట్టి న ము

బాతీయ వారమున పట్టణమున నాయకులు లేకపోవుట దైవభక్తియు కలెను. అయినను ఉన్నయువకులు శ్రీరవిధ్యుక్త భర్తృత్వము వీడక బాతీయ కార్యక్రమమును సాక్ష్యమొనర్చిరట కొనసాగించిరి. తిలకు స్వరాజ్యోధినికూడ ప్రారంభించి పటావళిని తీసుకొని.

శ్రీలక్ష్మణ కొందరు ప్రతిగృహమునకును పోయి శ్రీలక్ష్మణ పద్మపాద మాలికను కొంతటిలకు స్వరాజ్యోధిని వసూలు గావించిరి.

రా.క. తేదీనాటికి శ్రీయుత రామచంద్ర శాస్త్రిగారును బుచ్చి నుండరావుగారును వచ్చిరి. ఆనాడు ఉదయమున దేవాలయములలోను మసీదులలోను ప్రార్థనలు జరుపబడినవి.

సాయంత్రము పురజలం బహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీయుత తరిగొప్పల వేంకటశ్రీనివాసరావుగారు అధ్యక్షత వహించి. శ్రీయుతలు వసంతేశ్వర లక్ష్మణులను బాయమ్మ శ్రీనివాసులను పితాంబగాను, శ్రీయుతలు రామచంద్ర శాస్త్రి బుచ్చి నుండరావుగారును అఖిలభారత కార్యసంఘమునాయ నిష్ఠులైన శ్రీరామముని ప్రవేశపెట్టుచు ఖద్దరుకట్టినత గూర్చి మాట్లాడిరి. తీర్మానము మహాత్మాగాంధీజీయ అనధ్యున లతో ఆమోదించబడినది. (మండల కాంగ్రెసు కార్యదర్శి)

* * * హిరమండలం ఫిర్యా సంగము

గురువారం మహాత్మాగాంధీజీయ నాటి యుదయమున యిచ్చుట మహాత్మునియొడల జేతనములు, తమకుంకలభక్తి విశ్వాసములు వెల్లడింపుచు నిజలంగల, శివశేఖరుల కక్షిగొలిచి పూజారులను గావించిరి. మరియు కాంగ్రెసు సభ్యులనుచేర్చుటయు తిలకు స్వరాజ్యోధికి చ. దాలు కనూజజేయటయును జరిగినవి. మహాత్ముని నుమారు 3 గంటల వేళను బాతీయ సభాసభలలోడూ జేతనములను వలయుగల ప్రభుత్వము మహాత్ముని కయ్యెట్లు సలదిట్టులు పేకట్టిల్లుమండ మంగళవాద్యపురస్కరముగా శ్రీమత్సారాయణస్వామిగారికి బాతీయగీతములనుకూడ కర్ణానందమునేను నూరేగింపుటవల్లము జరుపబడినది.

ఆపంతు నే సాయంత్రము 6 గంటలకు బహిరంగసభ జరుపబడినది. అసభలో శ్రీమొదలగంటి వేంకటేశ్వరులు (హిరమండలం ఫిర్యా సభాసభలు) గారు మహాత్ముని యాదేశములను జేతనములను స్మరము బోధించుచు, స్వరాజ్యసంపాదనకు ఖద్దరు భారణయే ప్రధానపాదనను. నొక్కనకాణించి యాదినమున యాసభలో మహాత్మునినందరికీకరింపవలసిన తీర్మానముకొటి అంగరరాష్ట్రీ ముసంఘమునారు (మూర్తికీకతేదీగురువారం) ప్రదిన అంగరరాష్ట్రీ ముసంఘములను శ్రీపార్వతి ఈశ్వరమ్మ (కార్యదర్శి) గారు ఉపసంహరించెదరని చెప్పిచారు ముగించగా, నటులై శ్రీఈశ్వరమ్మగారు అతిర్మానమును చదివి, గంధ్యులస్వాదయములను కాలవాలములలో, తీర్మానాంశములను చీకములను నాటి కడుబాకసప్రవర్తి తమలకు తజ్జుతాకాలకలు క్రమముగ స్వరాజ్యభవమును ప్రజలకిచ్చునని (భావికార్యక్రమమును) బోధించి యందరిచే ననుమోదితులై సభను ముగించిరి. — ఒకవీధిభరి.

నంద్యాలలో పోలీసుల సందడి

నంద్యాల శేషగిరిరావుగారికిని మరికొందరికిని 144 క్రింద నోటీసులు

నంద్యాలపురమున గాంధీ ఉగాదివాడుదయము చేసిన ఈనోటీసులో నడవారంపబడిన మట్టియద్దరమును వీరు గాక ముగ్గురితరులనును గలసి మహాత్ముని యొక్కయు లోకమాన్యని యొక్కయు అశీసోపచలయొక్కయు పటముల బాతీయ జండాతో కూడా ఈపురమునందలి మహాసందీకర్తర దేవాలయ మనకు మేళతాళములుగాని యుత్సాహములుగాని తేకుండనే వెనుదిగి పూజకై తీసికొని పోయితిమి. అక్కడ పూజ అయినట్లు జండాతీసికొని నేను నాబసకు వచ్చుచుండగా నాకు పోలీసు డెప్యూటీసూపర్వంటు గారు క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోడు 144 క్రింద నోటీసులను వందజేసిరి. దాని ప్రకారము 14 వ కేసు కేసులముగా మంపుకొనునాను. సాయంత్రమువేళ మేముగాక జరిగొందరు దేవాలయములో మేము వదిలి వెట్టి వచ్చిన పటములను మేళతాళము. లో నూరేగించుకొనుచు ఇల్లు తేర్చి బంగళావరలి యుచ్చిరి. ఈకోజుననే మేము కాంగ్రెసు సభ్యులను 20 రూపాయలవైగా సామ్యము వసూలు చేసితిమి. ఇంటికి వెళ్లి సాయంత్రము ఖద్దరు కొంతవట్టుకమ్మితిమి. ఈవైసెయనులను మాకు పోలీసువారంటుజేసి నోటీసు ను తమవట్టిలో ప్రయత్నిం గోరుచున్నాను. “మీరు నంద్యాల నందికొట్టుకురు తాలూకాలలో ఎక్కడగూడ ఊరేగింపు జరుపగూడదు. గభకు జరుపగూడదు, సభలో ఉపహాస మొనగ గూడదు, పాటలుపాడగూడదు” అని ఆనోటీసులోనున్నది.

నూజివీడు

గాంధీకోశము 20-10-20 వ తేదీ (15. 3. 28) శ్రీమత్ వింకమూరి భాగనాచార్యులుగారు (గుంటూరు) మాగ్రామము దయచేసి పాఠంకాలము 6 గంటలకు గాంధీ మైదానములో నో. బహిరంగసభ గావించియిండ్రి. గాంధీ కళపురములను టిక్కెటులు సంతకము తేనెయు నిడిటి సంకర్తరము మార్చి 18 వ తేదీనండి గాంధీకోశము ప్రారంభమయినదనియు స్వైర నులను ఆతాటిలులే వాడుకలో నుంచులనెదనియు నుపన్యసింది కొన్ని కరవతములను బందిపెట్టిన పిదప సభ ముగించబడినది.

శ్రీ బాం. దుప్రూరి సుబ్బమ్మగారును శ్రీయుత కల్లూరి శ్రీరామారావుగారును గాం.క. 20, 10-20 తేదీన (17. 3. 28) బెడనాడనుండి మాగ్రామము కడయచేసి యున్నారు. సాయంకాలము గాంధీమైదానము మీద యథోచితముగా సభ ప్రారంభమైనది. దేశభాంధిని సుబ్బమ్మగారు తమ సహజమధ్యమున జక్కగా దేశవిమజ్జముల నుపన్యసింది ప్రజలయందు మరల నూరేసోత్సాహమును ప్రవేశ పెట్టిరి.

గాంధీ క్షే. వార్తాకోత్సవ దినము: — ని. ప్రి. తిదిసము. పవిత్ర దినమగుటచే గాంధీమహాత్ముని సంస్మరణముకొను నిమిత్తమై చావలలోనే పెద్ద బహిరంగసభ జరిగినది. గాంధీమహాత్ముని తేదీ తవర్రము మొదలు చెప్పబడినది. పిదప శ్రీయుత భట్టి వెంకటేశ గారు బాతీయగీతములను కొన్నింటి పాడిరి. జ. దేశ పూజ్యుడగు గాంధీమహాత్ముని నిత్యము సంస్మరింపుకొనుటకును వాతే కృతజ్ఞులై కర్తవ్యములైన స్వరాజ్యము కమ్యుచరకు పాటుపడుటకును సత్యము, భర్తృము, అహింస వీటికండి దూరులు గావండుటకును సర్వదామనము భగవంతుని ప్రార్థించుచుండ వలయునని నిత్యయింపుకొని సభ ముగించబడినది.

మా పురపంచములకు శ్రీయుత తలకర్తి రంగయ్యగారు, వెంకటేశ గారు, దుగ్గిరాల సత్యేశ్వరరావుగారు, కద్దిపర్తి రామగోగి రాజుగారు మున్నగువారు తిలకు స్వరాజ్యోధిని కనూజజేయించునాను. కార్యకేసుకమిటి సభ్యులనుగా జేర్చించుచున్నారు. ఖద్దరువ్యాప్తి క్రమకముగా సాగుచున్నది. — ఒకవీధిభరి.

పర్లాకిమిడి

ఖద్దరును నాలవవంతు ధరతగించి బీదలకమ్మరి ఆకస్మములు పోల సత్యనారాయణ దుక్కరాజున్న రెడ్డిగార్లు భరించిరి. పర్లాకిమిడి కాంగ్రెసుసంఘమువారు తే 10 ది నుండి గాంధీవారమునాచరింప మొదలుపెట్టిరి. 18 తేదీ వరకు మాకు

నకాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చుట స్వదేశీకర్తృత్వములనుకూడ మొదలగునవి జరిపిరి. 18 తేదీ మొదలు 16 తేదీ వరకు ముట్టుపట్ల గ్రామములలో మిరియపువీలి కార్యదర్శిగారును ఊర రామమూర్తి శేషిగారును (రామదండు నాయకడు) ఇచ్చటి కాంగ్రెసు సంఘమునాయకులు గలసి కాంగ్రెసు ప్రచారమును సలపిన; మెలియూపట్టు, చావర, బాపుపాళ, తుం. లంకర, గొట్టి, బొర్రంగి, భాగీ. ధీపురము, కొండగొంగులు, దుగ్గిరాలపురము, ఇ. పాడు మొదలగు గ్రామములలో నూనన గ్రామసంఘములను వెలకొల్పిరి. 18 తేదీ సాయంత్రము మిడిల నో. బహిరంగసభ గావించబడినది. ఆ య పోల సత్యనారాయణపంతులు గారు (ఇచ్చట సంఘ కార్యదర్శి) గతసంవత్సరము జరిగిన కార్యక్రమమును, అందులను బిగింబాధమును తె. పు. స్వదేశీకర్తృత్వములు భరించుటకును మనదార్శిద్య మెటులపోవునో కదాని వివరించుగాము చ్చటించి గభ్యులగా కాంగ్రెసుసంఘమున జేతనలెనని హెచ్చరించిరి. ఇతరులు కూడ నాగభలోననుపన్యసింది. తే 16 ది మొదలు 18 తేదీ వరకు మెలియూపుట్లకుద్దభద్రయ రామమూర్తి పూరలయొ. ధరగి. చి. బీదలకు వికయించిరి. అందులను కమ్యు. కమ్యు. పోల సత్యనారాయణపంతులు గారును, మెలియూపుట్ల గ్రామ సంఘకార్యదర్శి దుక్కరాజు రెడ్డిగారును భరించిరి.

ఆనాడే జప్తువారంట్ల నమలుజరుపుట

18 తేదీ ఉదయమున నగరసంకీర్తన చేసినవిమ్మల వివాలయములో శ్రీమత్సారాజ్యప్రాప్తికొరకు శ్రీబాధిమేశము ను గావించిరి మధ్యాహ్నము నుమారు రెండుగంటలవీరల కన్న దాను గావించబడినది. సాయంత్రము వేళ మేళకరాలయము లోజైభవముతో స్వరాజ్యక్షే. కరము నాందివి కాంగ్రెసును చూడకులను, ఇతరఅభిమానులును, కొందరు శ్రీయుత గతసంవత్సరముగ్గు నికముందెట్టుకొనినీ నిర్మాణ కార్యక్రమమును పూర్తిచేయుచున్న ప్రమాణముచేసి కంకణములను గట్టుకొనిరి. ఆది నము మధ్యాహ్నమున పాతనొంధితులకు నిచ్చు రమణయ్య, బుచ్చల అప్పలస్వామిగార్లుచే ఆదికంకణము జప్తువారంట్లను గక గ్గు మెంటునా రచుటచేసి నుమారు నూరూపాయలకొనిని స్వాధీనముచేసికొనిరి.

శ్రీ. సింహాచలము

కావలి

శ్రీయుత ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారికి సన్మాన పత్రమును సమర్పించుట

ఈ నెల 18 తేదీ మధ్యాహ్నము 5 గంటల సమయమున ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు యీ గ్రామము విచ్చేసిరి. స్నేహ నుకర్త ఈ గ్రామపాఠశాల పున్నమాలలక్ష్మీతులచేసి మేళము తో గ్రామములోనికి వుత్సవముతో గొనపొయిరి. సాయంకాలము నో. గొప్ప బహిరంగసభ జరుపబడినది. ఓటుగంటి వెంకట సుబ్బయ్యగారు సభకు సగ్రాసనాధికత్యము వహించిరి. గాంధీ పాఠము శ్రీ లక్ష్మీనారాయణగారికియొకటి స్వాగతపత్రమును నొంగిరి.

మహాశయా! భారతదేశమున కంత ఈ మమవర్తిమగు నీదినమున దేశసేవాదురంధరులగు మీరాకచే మా పు. ము పవిత్రమైనది. మీ సందర్శనముచే మేమెల్లరము భవ్యులమైతిమి. మిమ్ముల మాజినంతినే నేటికి సంకర్తరముకొందరు స్వైరజన్మ స్థా. మునకేగిన గాంధీమహాత్ముడుగూడ మీరతనే శ్రీమముగ బంధించుచుండె రా. లడయయు, భారతవర్షమునకు స్వరాజ్యసం ప్రాప్తి కుగు తదణము సమీపించుచున్నదనియు మాకు వన్య కము హెచ్చుచున్నది.

నేటికి సంకర్తరముకొందరు మహాత్ముడు కార్యరంగము నువరి విక్రాంతియై యెరవాడ వెలు ప్రవేశించి గాడు. వారి శరీరము మన కనుకడకపోయినను వారి యాధ్యాత్మిక క్షే. ము వారి పవిత్రసందేశముమాత్ర మెల్లప్పుడును భారతీయుల హృద్ధి టముల నావరిచియున్నది. మహాత్ముని అతిథులము మనకు తోడైయున్నంతకాలము మన యుద్ధయము కామ్యము లో టులెనని నొక్కనకాణింపవచ్చును. ఈ యాత్మలమే మీరతోడై మీచే శ్రీమమున భారతమాత యుద్ధరింపవచ్చుగాత!

దేశసేవాదురంధరులగు మీరు కార్యకే. ము లుండి యున్నకు మాప్రార్థనల సంగీకరించి మాపురమున కేటెంచినందు లకు మీరు మార్మజ్జతాపూర్వములగు కంకణము లెర్పించుచు పరమేశ్వరుడు మీకీకా. తివరమున వైర్యవైర్యములాసంగి ఉద్ధయమునకు సంపూర్ణవిజయము నొసంగుగాతయని ప్రార్థించుచున్నాము.

శ్రీ. లక్ష్మీనారాయణ గారు నుమారు 1 గంటపేపు స్వరాజ్యమును గురించియు తమ ఉద్దయమును గురించియు ఉపన్యసిందిరి.

తమవార ఆ నే. ఉపన్యాసమును నొసంగబడినది అగ్రా సనాధిపతిగారి ఆంధ్రోపసనాన్యాసముతో సభముగిరినది.

నుమారు 200-250 తిలకు స్వరాజ్యోధిని చూచుట కనూలు చేయబడినది.

మం. వి. కృష్ణరావు గారు

విలూకు

శ్రీ గాంధీనవరాత్రములు

శ్రీ గాంధీ నవరాత్రములు చాలవిజయవంతముగ జరుపబడినవి. కాంగ్రెసు కమిటీవారు చాలంటియర్ల సహాయంతో యింటింటికీని పోయి సభ్యులను చేర్చియు, తిలకు స్వరాజ్య సిగ్ని సమూహచేసియు, చాలంటియర్లను చేర్చియు పాటుపడి మా పీఠారు క్లబ్బువారుగూడ తగిన సన్నాహముతో, యిక ముందు తగినసమయము దొరకదని కాబోయిన టెన్సి సుటూర్ను మెంటు పండుముల సేర్పాటుచేసి యీ వారమునందే అటల వాదించి, దీనివలన కాంగ్రెసువారిపనికి అటలము కలుగజేయు. కాని పరిశ్రమకీమగు నీవారముయొక్క యువయుక్తమును వారు గ్రహించబడకపోయి రని చింతింపవలసి వచ్చినది.

18-వ తేదీ ఉత్సవము

18-వ తేదీని గొప్పసహాయక మేర్పాటుచేయబడినది. నాటి కార్యక్రమమును తెలుపును నోటీసులను పురపాలకులను పంచిపెట్టి యున్నారు. జిల్లాకమిటీ కార్యదర్శి వంతు నారాయణరాజుగారుగూడ అధివేషమున వచ్చియుండిరి. దేశబాంధవి దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారి సన్మానముగూడ నాటి దినముననే ఏర్పఱపబడినందున అయ్యగారుగూడ వచ్చిరి. శ్రీయత గజనలి రామచంద్రరావుగారు మొదలగువారు రందరు కాంగ్రెసు కార్యాలయమునండి భజనలతో ఉదయమున పుర పంతులయ శ్రీ గాంధీనవరాత్రులపేరును నూరేగించి తేవాలయములందు ప్రార్థనలు నడిపిరి. మధ్యాహ్నము చుట్టులలో ప్రార్థనలు గావింపబడినవి. సాయంత్రము 6 గంటలనుండి శ్రీ గాంధీ మహాత్ముని ఛాయాచిత్రమును ఏనుగ అంబారీపై నుంచి గొప్ప యంత్రముల మేళవారముతో గావించిరి. దేశబాంధవి సుబ్బయ్యగారిగూడ గుట్టపుబడిపై మోస్తుండబెట్టి నూరేగించిరి. బాలయ, పెద్దలు, స్త్రీలు వేలకొలది నీ యంత్రమున పాల్గొని సంవత్సరాది పండుగగూడ వాడే అయియుండుటచేత బహులు, గృహములు చక్కగ నలంకరింపబడి శత్రువర్తముగ నొప్పి యుండెను. సాయంత్రము 6 గంటలకు పురపంతులమున గొప్ప బహిరంగసభ గావింపబడెను. తేలకొలది ప్రజలు సభాస్థలి నలంకరించిరి. సభకువచ్చిన పౌరుల కలకలముచూట అటుండ గవర్న మెంటు యువోగ్యులకు సం ద డి చాల మెచ్చినది. రాయూర్లో అమృతరామయ్యగారి కేసులో సాక్ష్య మిచ్చిన కరణముగూడ తిరిగి యీసభలో మారుచుండి కాగితములపై గొలువయండెను. తెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టరు గారట— ఆయన పూర్తిగా పోలీసువాడై ప్రశ్నకు కుప్పి వేయించుకొని నిర్యాత్మి సేసెను. పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగూడ మామూలు ప్రకారమే వ్రాసుకొనిరి. అసిస్టెంటు కామిషనరీవారు, గుమాస్తాలు, కరణాలు, బంట్లతోలు ఒక కేమిటి సమస్తమైన గవర్న మెంటు తెవిన్యూ ఉపాధ్యక్షులు శ్రీ సుబ్బయ్యగారి చేతు చెప్పసరికి ప్రత్యక్షమైరి. ఈ సభకు బాతీయకళాకాలాధ్యక్షులగు ఆచర్య పర్రా పార్వతీశము యం ఎ. గార్ గౌరవసాధిపత్యమును పొందిరి. ప్రారంభమున నొకబాలుడును, ఆ కళాకాల పండితుడును దైవప్రార్థనము గావించిరి. శ్రీ సమాజమందిరమున విద్యాభ్యాసము చేయుచున్న తాలిక లిరువురు హిందీకీర్తనలు వాడిరి. పిదప నా కళాకాల యుపాధ్యాయు లిరువురు వారి సహజ పాండిత్య గరిమను వెదకల్లుచు చక్కనిపద్యముల రూపంబున శ్రీ మహాత్ముని నామసంకీర్తనముం గావించిరి. అనంతరము ఆధ్యక్షులు సభను ప్రారంభించుచు నిటుల సంగ్రహముగ బలికిరి. వారు తవించిన వాక్యములసాకము నిచట పొందుపరచితిమి:—

పార్వతీశంగారు

“సోదరులారా! నేను చాల గొప్ప పర్వదినము. మనకై అపూర్వములు పాటుపడి, మహాత్ముని గావించిన శ్రీ గాంధీమహాత్ముని గతవత్సర విదినముననే కారాగార ప్రవేశమును గావించెను. నేటికి ఒకవత్సరము పూర్తియైనది. ఇది రెండవ వత్సరమునకు మొదటిదినము అనగా ఉగాది. మహాత్ముని యెడల ప్రేమలేనివా రెవరును నుండరు. ఆయన దేశసేవకు పరమావధిగ గ్రహించిన మహాపురుషుడు. మనకందరమున దేశసేవా భర్తలరని గరవిన మహాపురుషులై. కావున మన కాయన యెడలగల ప్రేమసూచకముగా నీ మహాత్మ్యమును గావించుచున్నాము. మహాత్ముడు ప్రపంచవాసుల నందరికీ ప్రేమను నాకర్షించిన తపశ్శాల. ఇంగ్లాండు అమెరికా మొదలగు గౌరవ పాశ్చాత్య దేశములందుగల మహాపండితు లనేకులు మహాత్ముని నామ సంకీర్తనము సత్కర్మకరముగ గావించి యున్నారు. బ్రిటిషులలో నొకరగు డాక్టరు హోమ్సుగారి ప్రసంగవచనముల మన మీ

సమయమున జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొనవలెను. మహాత్ముని యాదర్శమును పరమావధిగ గ్రహించి నీపరమసాధ్వీమర్త్యమున దేశబాంధవి సుబ్బయ్యగారు దేశమునకై పాటుపడుచున్నది. ఈమె దేవాలయమునగూడ కట్టించుచున్నదని వినియున్నాను. దేవతారాధన, లోకారాధన చేయుటకన్న మహా పురుషులకు విద్యుక్తము వేరొకటి లేదు. ఈతల్లి కారాగార ప్రవేశమునకుగూడ అంతక పని చేసినది. అట్టిమాతరు మన మర్హింపవలసిన స్వాగతమును ముందర్పణ జేయవలసియున్నది” అని వారు నుడివరి.

అంతట కళాకాలపండితు లొకరు స్వాగతపద్యములం బడివి ఆమెకు వందనములతో నర్పణచేసెను.

పిమ్మట మహాత్మునిగాంధీకి జేతులు చెలంగ సుబ్బయ్యగారు లేచి గొప్ప యువన్యాసముం గావించిరి.

దేశ బాంధవి

మన దేశమునందు ప్రజలు చాల దురవస్థలో నున్నారు. ఒకప్పుడు భోజనమునకుగూడ చేత 0—4—0 తేనివాన కలక. ఈదర్శద్రవ్యేత మనదేశమున తాండవమాడుటకుగల కారణము మన గవర్న మెంటువారే మన భవనక్షేపాలుల నన్నిటిని ననేక రీతుల వారదేశమునకు తల్లించి వారు మహావాసందమును పొందుచున్నారు. గవర్న మెంటువారని నేను చెప్పినపుడు మీరు ప్రతినిధిపాలకులని గ్రహింపవలెను. మనరాజుగారికి పృథక్త్ర చాక్సులలేవు. పార్లమెంటుసభవారు తెలివిన రీతిని ఆయన శ్రమర్థింపవలసియున్నది. పాలనమంతయు నీ ప్రతినిధుల హస్తము లందున్నది. వారు వారిలాభము కొరకు మనదేశము నుపయోగించుకొనుచు మన శ్రేయస్సుకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తింపుచున్నారు. మన వారనేకశూరులు స్వరాజ్యమును ప్రసాదించవలయునని కోరిరి. అనేకప్రతినిధులు అనేకవిధము లగు వాదానములతోనీ, అన్నిటినిగూడ తల్లించకపోయిరి. మనవారు వానిని గురించి అంతాభేదమును నలవినపుడు నిరంకుశస్వభావములను మనవై ప్రయోగించుచున్నాము. మహాత్ముడిపరిస్థితులను గ్రహించి మన కసహాయోద్యమములప్పు వేరొందుకరణము లేదని వక్కాచేంచి, సదరు ఉద్యమములను తెలకొల్పినాడు. అసహాయోద్యమము మనలను మనము బాగుచేసుకొనుటకై ఏర్పరుపబడినది. మనలను మనమే బాగుచేసికొన నిశ్చయించుకొనక పోయిన యితరులు మాత్రము మనల తెలుల బాగుచేయుబాలుదురొ యొచ్చుచును. స్వదేశీబట్టలను మాత్రమే కట్టడి అనుటచేత, విదేశీయులకు బట్టలకొట్టకొలిది తరలిపోయెడి భము మనదేశ మందే యుండుటయేగాక పనిలేని బీదలకు పనికలుగుచున్నది. అపని తేయు దనినపుడు మీరందరేల చేయరాదు? నూటికి ఏ అయిదుగురొ కట్టుసరికే పాశ్చాత్యదేశములో చాలా మందికి కూడు పడిపోయినదని వినుచున్నాము. మీరందరు కట్టినవో యొక పాశ్చాత్యుల సంకతిని జేరుగ చెప్పవలసిన దేమున్నది? నన్ను యాశోజ్ఞ యూరేగింపు చేయుచుండగా, వేలకొలది స్త్రీలు యీ బాజారేటులని చూచుటకు యిండ్లనుండి బయటికి వచ్చి, నన్ను చూచుసరికి, మనోవికలత్వమును పొందినట్లుగ నాకు గోచరించినది. అందులో ఒక్క స్త్రీయైనను స్వదేశీ వస్త్రమును ధరించియుండలేదు. ఇంకా శూగోరావరీబిల్లా యింత కన్నును అధ్యాత్మముగా నున్నది. ఏయూరు జెల్లినను, ఏవల్లె జెల్లినను, నాసోదరీమణు లందఱ స్వదేశీచీరలను పెట్టెలచాటును, దీర్ఘాలచాటున పారవేసి, స్వదేశీచీర కనబడక మీ పువన్యాసమునకు రాతేకపోతి మని చెప్పినారు. నాకు వారిపలుకులు విను నప్పుటికి చాల సిగ్గుయినది. నాయకులు బయటనున్న పురు ఉపన్యాసములకు రాండము, వినదము, సుబ్బయ్యగారే ఉపన్యాసము చెప్పవలెనుగాని రెండవవారు ముట్టడగూడదని, యిండాక మీరందరు గల్లంతుచేసినట్లు చేయదము, ఎంతాకా యీషములు? వారుకులు తెలులులొకి వెళ్లినపుడు మీలోనుండి ఒక్క విద్యాయకునినైన నాయకునిగా తేదదీసి పని చేయించకపోతిరే? ఎట్లు యీస్వరాజ్యప్రాప్తి మనకు సఫలమగును? వెనుక మన పురాణములందుగూడ సాక్షాదభావ మున్నవలయునని మునీశ్వరులు మున్నగువారు శ్రీ మహావిష్ణును ప్రార్థించినను, ముక్కోటి దేవతలు ఏకకంఠముతో నెలుగొత్తికొనుపర్వంతము ఆపరమ మూర్తి ప్రత్యక్షమై వారికభయమొనగి యుండెనట్లు తెలుపబడి యున్నది. కావున తరురందరు కలిసి ప్రయత్నించినగాని యీ కార్యము సాధ్యపడదు. ఏనాడు మీరందరు ఏకకంఠమున స్వరాజ్యమంత్రిజపమును గావించుకొ ఆనాడే నది సిద్ధించును. అయ్యా! నీ అంగ్లపథువులకు బానిసత్వము చేయకపోయిన నిక బ్రతుకు టెట్టనియ్య, వారిపద్ధతులు వారపద్ధతులములు తెలివో తెలుల బీదింపగలచునియ్య, స్వరాజ్యము మనకసలే వద్దనియ్య చెప్పవారు గొందరుండిన వారుగూడ నా యాంగ్లపథువులతో గూడ నింగ్లాండుపోదలచిన పోనిండు మిగిలిన మనమందరమైనను

ఏకకంఠముతో నీపని చేయవలయునుగా! మహాత్ముడు మనకై పాటుపడి, మనకు స్వరాజ్యపథము సేర్పాటు చేయుటచేతగదా కారాగారప్రాప్తి సిద్ధించినది. ఆయనను విడిపించుట మన కందరకు ధర్మమైయుండ మన మాధర్మమును నిర్వర్తింపకపోవుట చాల నీచము. మనము స్వరాజ్యము కావలెననుచు, మహాత్ముని ఆజ్ఞచొప్పున ప్రవర్తింపకపోయినవో ఆ స్వరాజ్య మెటుల సంప్రాప్తింపగలదు? మనమెటుల ఆయనను విడిపింపగలము? మనకు స్వరాజ్యము అక్కరలేనివో అమాటైన వారికి తెలిగిన యెడల, వాకు వారి యుద్యమములను విరమించుకొని తెలులు నుండి రాగలరు. కావున యీనిర్బంధభాషలకు మనమే కాక వలముగా నున్నాము గనుక, ఏదో విధమున మనము వారికి విముక్తి కలిగింపవలసియున్నది. అని ఆమె నుడిచెను. ఈ సందర్భమున సుబ్బయ్యగారు గవర్న మెంటు యువోగ్యములను మానవలయు నని శోధించెడి “ఇకనైన మానవేమిరా” అని యెడు కీర్తనను పాడి సభ్యుల పులకాంకితుల గావించెను.

దేశబాంధవి తన తెలులు అనుభవములను వివరించెను. రాజమండ్రి తెలులులో 76 గురు శ్రీకైడిలు గలరు. నన్ను ఇతేషముగ తెలులు అధికారులు బాధింపకున్నను వారందఱను మిక్కిలముగ బాధింపుచున్నారు. దినమున కొక అరబస్తాధ్యాయమును ప్రతిస్త్రీయు బాగుచేసినదని వియ్యముచేయుచున్నదియో, నంటచేయుటయే దుష్కరముగ తలంపబడుచున్న నిక్కాలమున నీ స్త్రీలచే నింతటి కఠినపనిని దండనకొరకైనను చేయించుట అమానుషము. పురుషులుగూడ నిటులనే తెలులునందు బాధలకు లోనగుచున్నారు. తెలులునందు ఒకబండిలో నీరూపి బస్తాబరకు జేసి, కాడికిర్రుప్రక్కల చెరియొక పురుషుని నుంచి ఎడ్లవలె బండ్లను లాగింపుచున్నారు. ఇటువంటికష్టము లన్నియు స్వరాజ్యము వచ్చినగాని తప్పవు గాన స్వరాజ్యమును వెంటనే సంపాదించవలయును

“తెలులునందు నే నన్న కాలములో ఒక పాశ్చాత్యుడు (హోసరలుం వాపుగారు) వచ్చి అసహాయోద్యమము నశించిన దనియ్య, నాఅకు లందరు కారాగారముల కంపబడి రనియ్య, మీటింగులు అగిపోయిన ననియ్య, కాంగ్రెసు శేవార్థిప్రాయముల వలన విచ్చిన్నమైనవనియ్య, బామినయిచ్చి తెలిపోవలయుననియ్య పలికిరి. ఏది ఎటుల జరిగినను నేను మాత్రము బామిన యిచ్చుట లేదని తెలిపితిని. గవర్న మెంటువారు మీనోత మాయాటకే మిక్కిలము కారాగారమున నుంచినని ఆయన తిరిగి పలికెను. భగవంతు డొనగిననోటినిభగవంతుడే మాయా సామర్థ్యుడు గాని, మీరల్ల కా నేర దని తెలిపితిని. విడుదలయైన పిదపగూడ తిరిగి పూర్వపురితిని ప్రకారము చేయుదువా యని వాడు తిరిగి ప్రశ్నించిరి. ముమ్మాటికి నటులనే చేయుదునని పలికితిని.

నాయకులందరు తెలులునుండి చాలవరకు వచ్చిరి. తదా దిగా యుద్యమము తిరిగి ఎక్కడమాచినను సభలలో వేకు వేలు ప్రజలు కనపించుట, తిలకు స్వరాజ్యనిధికి వసూళ్లు వివిధ దొరుకుచుండుట, చాలంటియర్లు చేరుమొందుట, ఖద్దరు వ్యాపకము తిరిగి తలయెత్తుట, అన్నియు నొకనాని వెనుక నొకటి వృద్ధిగాంచుటలా ససాధ్య మేమియును లేదు. “మహాత్ముడు చేసినటుల చేయబాలక పోయినను, మహాత్ముడు చెప్పినటులనైన చేసి మీరందరు స్వరాజ్యప్రాప్తికి తోడుపడవలయునని కోరుచున్నాను. నేను వైదుకు బోతిని గనుక మీ రందరను గూడ కైదుకు బోవలయునని మీరు తలంప నవసరములేదు. కైదుకు బోయినంతమాత్రమున లాభములేదు. మనము నిర్వాణకార్యక్రమమును పూర్తిచేసి తదుపరి మరొకంత కర్మకాండ చేయవలసి యున్నది. మన విద్యుక్తమును సెరవేర్చునపుడు మనకు తెలులు ప్రాప్తి సంఘటించినవో మనము జంకకూడదు. మనము మనము నుండుకొనవలసిన విషయ మిదియే. మీ గ్రామవాసులగు దర్జు నారాయణరాజు గారిని, యర్రమిల్లి మంగయ్య పంతులు గారికి మంచియైనను స్వార్థత్యాగమును సేర్పకొనుట, ఎంతకాలము వా రిరువురే యీ కార్యభారమును వహించి యుద్యమమున నడుపగలుగుదురు? కావున తమ రందరు నావాక్యము లాలించి యీ యుద్యమమునందు సంపూర్ణాభిమానముతో ప్రవేశించి స్వరాజ్యప్రాప్తిని గనెదరు గాక!” అని దేశబాంధవి యువోగ్య ధించి యువన్యాసమును ముగించెను.

అధ్యక్షుల అంత్యవాక్యములతో సభ రాత్రి 9 గంటలకు ముగిసెను.

చెన్న పట్నం వ్యవసాయపు డిపార్టుమెంటువారి ప్రకటనయందలి భాగములు

(ప్రతికేతన తేదీ తరువాత)

కొన్ని సమయములలో యాభాద్యములను చిక్కని మేరకు పెట్టరచునుగాని మనము సాధారణముగా జేయుచుండు మేరకు యాభాద్యములను చిక్కకుండుట జేయుటకు బహుశాలము కలుగును. అంతేగాక యట్లు జేయుటకు చాల యనుభవముండవలెను.

విత్తనముల మూలమున యాభాద్యములు వ్యాపించుచుండునట్లు తోచినచో యాభాద్యములను నుండు బ్యాట్టిరియాను విషవధములచే బంపి పిచ్చుకు విత్తనములను చల్లవలెను. ఇట్లు జేయుటలో విషవధములు బ్యాట్టిరియాను చంపునంతటి కత్తిరిగి మాత్రముండవలెను గాని విత్తనములోని యంతురమును జంపునట్లుగా యుండగూడదు.

ఏదేని నొక బ్యాట్టిరియావ్యాధి భూమిలోనే యుండవచ్చును. అట్టి రీతిని ఆవ్యాధి జన్మించునట్లు ఆవ్యాధిచుండును మరే రీతియందు గాని జేయవలెను. ఇట్లు జేసినయెడల ఆబ్యాట్టిరియాను శాశ్వతముగా యాభాద్యములకు యని జన్మించును. సిమ్మట మొదటి మేరకు యాభాద్యములను జేసికొనవచ్చును.

ఒకనొక సమయములో ఒక విధమున వ్యాధి ఒక మేరకును తరువాత ఒక మేరకు జేసివో మరొక విధమున వ్యాధి (వేరొకరును. అందుకు తృప్తికరమైన కొన్ని వ్యాధులు కలుగును గుడ్డిలోగుడ యుండును. కాబట్టి యేదేని యొక బ్యాట్టిరియావ్యాధి అచ్చటనైనా అభ్యుదయము వ్యాపించుచుండునట్లు అచ్చటగల మరే చట్టలో నైనా యా వ్యాధి కలదాయని పరీక్షించవలెను.

బ్యాట్టిరియా వ్యాధుల విశేషముగా నివారించు విషయము లింకను చక్కగా కనిపెట్టువలెను. అందుచే చెట్టున గాని వ్యాధి కలిగిన భాగమును కొని కార్మికములు టుత్తరుము లేదా అట్టిచెట్టును తెరికేజెసిన యిరుగు పొరుగున నుండు చెట్లు కాళోగ మంటుబాలదు. విత్తనముల మూలమున నీ వ్యాధులు వ్యాపించుచుండునట్లు అనుమానము కలిగినయెడల ముందు జెప్పినరీతి వాటిని విత్తనముందు విషవధములచే యాబ్యాట్టిరియాను చంపవలెను. పెద్దవృక్షములయందు గల గాతములపై విషవధములు నుంట్రింపవలెను. కొన్ని సమయములలో బోర్డోమిక్సరును విషపునీటిని మ్రూపై చల్లిన తర్వాతవ్యాధులమానినై వ్యాపించవు. ఎక్కడ పురుగు లీవ్యాధులను మూలకారణమున తెలియునో యక్కడ పురుగులను చంపిపాయమును జేడవలెను.

ఈనెక్కునగా చెప్పబడిన బ్యాట్టిరియా వ్యాధులన్నియు ప్రతికేతన పై వ్యాపించు శాత్యముల ననుసరించి చెప్పబడినది.

ప్రతికేతన గల బ్యాట్టిరియా వ్యాధి.

సాధారణముగా ప్రతికేతన గల బ్యాట్టిరియావలన గలగు బాధ్యములన్నిటిలో చి. మాత్రేకర మనది ముఖ్యమైనది. ఈ వ్యాధివలన అటలలో కొంతకారములకు మచ్చలు పుట్టును కాయలు డిల్లిపోవును. ఈబాధ్యము అమెరికాదేశములో యెక్కువ నష్టమును కలుగజేయుచుండుటవలన అజేకముగా తీసి చక్కగా పరిశీలించి యున్నాము.

తెలుగు దేశములో ప్రతికేతన విశేషముగా పోవుచుండును. ఇందుకు కారణము చి. మాత్రేకరం యను వ్యాధిగాక మరొక బ్యాట్టిరియావ్యాధి యని యొక పరిశోధకుని నిర్ధారించుచున్నాడు.

ఈమరొకవ్యాధి తేత ప్రతికేతనము విశేషముగానే తేలిక పోవుచుండుటవలన ప్రతి కంటలో రయగులకు నష్టము కలుగు చున్నది. అందుమాంమున యాభాద్యములకు యాబ్యాట్టిరియావ్యాధి యెంత నష్టమును కారణమయియుండునని గోచరింపజేయుటకు పరిశోధించునట్లు మనదేశపు ప్రతి లో యెట్టి బాధ్యముండునట్లు ఆవ్యాధి కాయపై పురుగులచే జేయబడిన గాయమునుండి లోపల ప్రవేశించు చుండుట్లును తెలిసింది.

పై సూచించిన పరిశోధనలవలన తెలియబడిన యంతము లేవన

(1) తేత ప్రతికేతనము కల్గిపోవుచున్న, యది ముద్రకముచే రాబోవుటకును చి. మాత్రేకరం యను బోగముకారణముకారణము మరొక బ్యాట్టిరియాబాధ్యము కారణమునయు నుత్పన్నమగును. కొంతకారములకు మచ్చలు అచ్చటనే కనబడవలెను.

(2) ఈ బోగముంటి ప్రబలమును సంవత్సరము బూజుబోగ మిలోగ ములో కేకరవించి యుండవలెను (3) ఈ బాధ్యమునకు చెట్టుపై నుండు పురుగులు కారణము. ఏలయు యది కాయలపై గాయములు జేయును. బ్యాట్టిరియా యాగాయములనుండి కాయలలో ప్రవేశించును. పురుగులు తక్కువ యగుకొలది కిత్తోవృక్షములు యాబ్యాట్టిరియాను మిక్కిలి యనుకూలమైనను కూడ, ప్రతి పిండెలు రాలంటు తక్కువయ్యును. (4) ఈవ్యాధి తేతకాయకు తగులనదియు, ముదురుకాయకు తగులనదియు, ఆయాకాయలపై గాయములను జేయు పురుగుల ననుసరించి యుండును. గడచిన సంవత్సరము కోయంబుత్తూరు జిల్లాలో ప్రతికేతనపై గాయముచేసిన పురుగు మిక్కిలి సూక్ష్మముయ్యుంది. అందుచే మిక్కిలి తేతకాయలకే యావ్యాధి యాజిల్లాలో తగితెను. పెద్ద పురుగులకు ప్రతికేతనపై గాయము కాబడిన ప్రతిజిల్లాలోను పెద్ద ప్రతికేతన కీవ్యాధి వ్యాపించెను.

పై విషయములనుబట్టి మాడ ప్రతికేతనలు రాలిపోవుటకు కారణ మి బ్యాట్టిరియా బాధ్యతే యని చెప్పవలెను. సందేహము లేదు గాని యాబాధ్యమునుండి యంతమట్టునకు నష్టము కలుగుచుండునది ఇంకా నిర్ధారణగా తెలియలేదు. అయినను యా బాధ్యమును నివారించుటకు ప్రతి కేతనపై గాయములు జేయు పురుగులను సంవత్సరము ముగ్గురు నవలంబించవలెను.

ఇంచితేపు ప్రభువునకు వైస్రాయిగారు విదొసగుట

సేనాధిపతియు ఇంచితేపు ప్రభువును ఒకరినొకరు

“సిపు దయ్యాని”వని నిందించుకొనిన

ట్టింబితేపు ప్రభువు తెల్పుట

ఇంచితేపు దంపతులకు వైస్రాయిగారు విదొసగి సేనాధిపతి,వారికలి, గొ. శాస్త్రిగారు, కార్యనిర్వాహక పక్షముల కారణసభ్యులు, ఉన్నతో వ్యక్తులు చాలమందిచ్చిరి. ఇంచితేపుగారి కార్యము కలుగుగాకమను గృహి నువహించి యు రిడింగుప్రభుత్వగా రిట్లుపలికిరి. “ఇంచితేపు ప్రభుత్వంకొట్టె తెచ్చినట్లు చేసి తమ విజయఫలితములను జేకమును రిప్పించిరి. భారతదేశమునకు నష్టముగొల్పు మనువాడు కావలసియుండెను. వెంటనే ఇంచితేపు ప్రభుత్వ వారెకను. నీకి యు నజననహత్యానామము ప్రకటించెను. తమ పట్టుబల స్థితి యుటకు యెట్టింతి పన్నులు తెల్లండు లీకవాంఠయుక్కయు మిగిలినా తెల్లరియొక్కయు కృతజ్ఞుల పాత్రులైరి. వని అంతయు తమవైననే తెలిసిని చేసినను వారితరులసాయమునకు కృతజ్ఞత నూచించుచునే యుండిరి. ప్రభుత్వోద్యోగులుకూడ వెంటనే సాయమొసర్చి స్థితిగతుల చక్క జరిచిరి. అంత ఇంచితేపు ప్రభువుగారు ప్రత్యక్షిర మొనగుచు నిట్లుపలికిరి. మిలిట్రి కృత్యమును గూర్చి సేనాధిపతిని వాకును ఎన్నో సార్లు మాటవట్టింపులు వచ్చెను.

ఒకనాటి సాయంత్రము మిలిటరీ వ్యయముగా 20 కోట్ల రుపాయు మొత్తమునైనను రిప్పించుచు మొండిపట్టాజ్జిరి. సేనాధి పతిని కోపముపట్టజాలక మైదామి “ద. ని. యూ” అనితెట్టిరిని. వెంటనే మారర క్షముకలిగిన సేనాధిపతి నన్ను “సినింగితయ్యాని” వలెను. అంతట నోడిపోతిగదాయని యంగీకరించి 10 కోట్ల రు. రిప్పికోతొట్టి కే నకలవేక నాడనెడిరి.

మొన్న సర్ చేసినట్లుకాదుగాదు మాన తేకరము ప్రకటనగా ముద్రపెట్టడి, ఈవృత్తిన్నకన్నమా ఇంచితేపు గొడ్డలియే ప్రవాహమును బడయుచున్నవని. నివేదికము ను జనాంగీకరము బడసింది. వైస్రాయిగారు విదొసగించుట వారికి నివేదికము దుచ్చిచెనుటకు తార్కాణము. శా. హా. వ్యోగుల యొక్క, సహాయోద్యోగుల యొక్కయు సాధన రమితముల లభించెను. ప్రభుత్వ కృత్యయొక్కయు రిడింగు ప్రభువుయొక్కయు సాయమునకు కృతజ్ఞతను, రిడింగుప్రభువు ఉద్యోగము చాలించుటల జేకమును సాధ్యమని మొందెరి. తిరిగి ఇంకొక గొడ్డలి జేకరసమయేమండ జేయుదురుగాక యని వాదనాయము.

మైసూరు స్థానిక స్వపరిపాలన సమావేశము

1928 క యెస్సెల్ మాడవారమున జగ్గు వైసయజేక మునకు ఆహ్వానింపబడు బుధ కారాధికారి సభ్యుల సంఖ్య 125 యని రిద్దయి కలసిరిని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

తిరువాన్కూరు వార్తలు
తిరువనంతపురమున జరిగిన ప్రజాసమావేశమున మున్సిసి పాలిటీల ప్రతినిధులు ఆనుప్రాయ మొనరింపజేయు నీటిపట్టు, మురుగు కాలులు, ఆయుర్యవైద్యశాలలు మొదలగునాని శిర్మరచవలెనని కోరిరి. డిపార్ గారు మున్సిసిపాలిటీ లీ విషయమున ప్రత్యేకసేంక జగ్గునయిం (కభుత్వమువారు తగిన సాయము జేరునయిం పంచాఠాత్ తిగురేమను అనుబంధానికి కచ్చుచో జట్టివిషయములు పంచాయతీల పరిపాలనమునం దుండవచ్చు, ప్రభుత్వమువారిదివరకు గావించుచున్న సాయముగాక నితను తెక్కుర సాయము గావించునయిం పలికిరి.

అమన్స్ ఆయిల్

ఎం జి ను లు
యుద్ధమునకు పూర్వముండిన
ధరలప్రకారము సరఫరాచేయబడును.
BEST & Co., Ltd Post Box 63, MADRAS.

నోటీసు.
బెజవాడ డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టు ఫయిలు
ఓ. యస్. నం 312/17 య వైన బెజవాడ
సబుకోర్టు ఫయిలు అప్పీలు 68/20 వైన
మద్రాసు హైకోర్టు సెకండప్పీలు 434/21 లో
4 ప్రతివాది అయిన
కృష్ణజిల్లా తిరువూరు డివిజన్ బెజవాడ సివిల్కోర్టులో
చేరిన జనబంధాగ్రామకాపురంపై దానుబడుతును పాను
పలేటి చిన్నయ్యకు తెలియవరకే నోటీసు.
నవరహి సెకండప్పీలులో నీవైన యిదివరకు నోటీసులు
కోర్టువారా పంపించినవి వారి కాలేనందున హైకోర్టువారుయిక
ను నీవైన (చిట్టిబూర్గులైడ సర్వీసులకు) అలాగా నీయొక్క
వాదనలములో నోటీసుకు అడ్డించవలెనని తుత్తరపు చేసి
యొన్నారు. ఈసంగతిని నీకు తెలియజరచవలెనని.
గవర్నమెంటు ప్రింకర అఫీసు } అనంత కృష్ణయ్య,
మద్రాసు 28-8-28 } అక్కింక, గవర్నమెంటు ప్రింకర.

డాక్టరు. ఆ. లక్ష్మీవతి బి. ఏ. ఎం. బి. & సి.
ఎమ్. గారి పోషణ క్రింద నిర్వహించ బడుచున్న
ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి
లి మి టె డ్

శ్రేష్ఠ మైస్టేరియ, రహస్యము లేనట్టియు ఆయుర్వేదియ
బౌద్ధధర్మముల బౌద్ధధర్మాల యిది యొక్కటియే.
ప్రాచ్య, ప్రదీచితైద్యవిధానములం దారి తేరిన
ట్టి ప్రదీచితైద్య, వారిచే మిక్కిలి శాస్త్రసమృద్ధముగా అతి
శాస్త్రగా రయారచేయబడిన బౌద్ధధర్మము అమితముగా మా
వద్ద హజరులో నున్నది.
శ్రీశ్రీ, శ్రీమదయియు వైన ఓవధులే ఉపయోగించ
బడుచున్నది. మా బౌద్ధధర్మములకు రయారగు శూనిధ
బౌద్ధధర్మములు శూనిధ సందుగాని, శ్రేష్ఠమందు గానీ
యితర చికిత్సలకు ఎంతమాత్రము తీసిపోవుచులేదు.
నగదులోకాని, లేక పలుకుబడియు, మర్యాదప్రముఖ
వైనవారి శామినతోగాని యెజ్జిలకు దరఖాస్తులను వంతు
కొనవలెను.

మేనేజరు, 185 మాంటుగోడ్డు, మద్రాసు.

గమనింపు
మోగ్యుతావృత్తములు
(6) బెనారస్ సిటీలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాలు
వారి బహుమాననివారికి వాకు అత్యుత్కృష్టమైన గుణము
నిచ్చినది. ఇప్పుడు వా కవ్యాధి లేదు. ఇందుకే వారికి శేష
వా కృతజ్ఞతాపూర్వకమున వందనములు చేయించున్నాడు.
గంగూస్ }
80-6-19 } మాజీ

కావలెను !!!

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు,
రాజమండ్రి, గోదావరిబుక్కుషిప్.

మించిపోవు !!

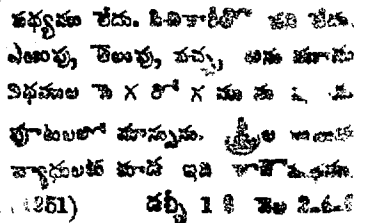
155 జమ్మూమల్లీడు, బొంబాయి

శ్రీ పురుషోత్తమస్వామికి శ్రీ నాటకము!

అను నాటకము వెల రు 1-0 0

వలయావారు బల్లారి, రమావిలాస పెద్దునకు వాయుగిను.

గనైరియా   ఆంధ్ర   పాండ్య   కర్ణాటక

సంతర్క ఫార్ములీ, రాయవరం (కోదావరిజిల్లా)

సెగరోగనివారణి:— అన్ని కలకు అచ్చుత మేరకు
 కేరళ 1-8-0 లా జోరుపారికి కేటాను కచితము

రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

కర్మతాళములు.

అర్చనాదనులచే చేయబడినది. (పోతానాంతుడు.
జెంటిల్ ధరమ కృతులగుదు వాయుడు.

అంబేద్కర్ ఇంట్లో జరిగిన సమావేశం

ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಪ್ರಭು: "ಪರಮಾತ್ಮನು" ಪರಮಾತ್ಮನು.

మదనకామేశ్వర లేహ్నము

దుర్బలులపాలిటి సంతివి:— మేనాము, నిక్కాళ, వడ్డ

మంచి బలమును, యశ్వనమును, కాంతిని, పీఠ్యవృద్ధిని గ్రహాన

డబ్బి రు 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0—8—0 (8851)

కాల విచరణమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృత, శాంతము.

పి. శి. ప. ఆంధ్రాలో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిశేపి, నల్లూరు

తెనుగు లా గంధములు

సివిల్ ప్రాజెక్ట్ కోడ్ కాలిక్టర్లు 5-0-0

క్రమినల్ ప్రొజెక్టులో 6-0 0
ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ 3-0-0

లినిచేపకా ఆవు	2-0-0
కాంబాకు ఆవు	3-0-0

ఆంధ్రప్రదేశ్ (హిందూ) ఆర్ట్ (హిందూ) 3.0-0
హిందూ ఆర్ట్ 2.0-0

ఇకంటాకు మాన్యములు	1-0-0
కొచ్చి వచ్చి ఇచ్చి	2-0-0

3-0-0	3-0-0
3-0-0	3-0-0

యెనిదంను అట్ట	2-0-0
జాంపు అట్ట (నూతన మామూలతో)	2-0-0

అంబులెన్స్ ఛార్జీ (జి.ఎస్.టి.)	20.0
పంపిణీ	0.10.0
మొత్తం	20.0

కర్ణాటక	2-0-0
కర్ణాటక	1-4-0

విక్టోరియా డిపో, మైలాపూరు, మద్రాసు.

Printed and Published by K. Nagaswami Rao, Editor at the Andrapatrika Power Press, 6 & 7 Chambu Chetty Street MADRAS.